

Председник УВПС обратио се Управи за војно здравство МО

ЗАОСТАЈАЊЕ У ОРГАНИЗАЦИЈИ, ОПРЕМАЊУ И ПОПУНИ КАДРОМ

Очекује се покретање иницијативе за разрешење спорних питања и војном здравству, да се поврати поверење и углед какво је било у време санитетске службе

Поводом пропуста и недоследности у здравственој заштити војних пензионера и чланова њихових породица, председник УВПС Љубомир Драгањац обратио се Управи за војно здравство Министарства одбране. С обзиром на значај војног здравства и проблеме који тиште здравствене осигуранике, тај акт доносимо у целости.

„На седници Главног одбора УВПС одржаној 20.12.2018. године оцењено је да квалитет војног здравства заостаје у организацији, опремању и попуни кадром.

1. Ниво примарне здравствене заштите

а/ Одељења за превентивну здравствену заштиту у јединицама ВС често су делимично попуњена лекарима, па јединица остаје са једним лекаром или без њега. Тешкоће настају када лекар оде на терен, те болесни остају без инјекционе терапије, превизија и слично, а акутни и хитни случајеви остају без основне лекарске заштите. Све то угрожава здравствени стандард корисника војних пензија (КВП).

Предлажемо да здравствене услуге пружају цивилне здравствене установе и то треба прецизирати уговором или прими лекар по уговору на одређено време (док траје та ситуација) из грађанства (агенција за запошљавање) или из редова војних пензионера.

Закон то дозвољава.

б/ На нивоу домова здравља, где војни осигураници остварују здравствену заштиту, основни проблем је што лекари који раде са КВП нису довољно едуковани о прописима из војног здравства, па има пропуста у наплати партиципације 50, 100 и више динара по рецепту, уместо 20 колико је прописано за КВП. Партиципација се наплаћује и лицима која су ослобођена те обавезе (старија од 60 година, инвалиди, добровољни даоци крви, итд.). Издавање улута на контролне прегледе у Војну болницу Ниш или Војну болницу Нови Сад или на ВМА наплаћује се 400 и више динара (по закону та услуга је бесплатна).

Због пропуста у давно сачињеном уговору (између Фонда за СОВО и Р333) о пословно-техничкој сарадњи (2009. година) чести су проблеми у превозу хитних случајева, а посебан проблем је у стоматолошком збрињавању, јер је уговором предвиђено само вађење зуба. За остале услуге, посебно за зубно-техничке радове пацијент на пример из Пирота мора да иде у Ниш или у ВМА, што је значајно финансијско, физичко и психичко оптерећење за КВП, посебно за изнурене, старе и болесне. Приватне услуге су веома скупе, а Фонд за СОВО не признаје и не рефундира уложена средства.

Предлажемо: Фонд за СОВО у сарадњи са Р333 да сачини или нов уговор или анекс уговора, те отклони наведене и друге пропuste.

2. Секундарни ниво здравствене заштите

Познато је да овај ниво здравствене за-

штите војни осигураници (било да живе у градовима, где има војноздравствених установа или да примарни ниво заштите остварују у домовима здравља) остварују у ЦВМУ у Београду; ВМЦ Ниш, Нови Сад и војним болницама Ниш и Нови Сад.

Главни проблем који оптерећује ове установе је недовољна попуњеност формацијских места и спорост у попуни упражњених места по основу природног одлива.

Примедбе се стављају на појединачни однос особља. Тако, на пример, КВП Милоград Јовановић, због упале ока које се затворило, јавио се у ВМЦ Н. Београд. Сестра га упућује на ВМА. На ВМА му саопштавају: „шта ти тражиш овде, иди на Карабурму“. У ВМЦ Карабурма му веле: „ти припадеш Новом Београду, имате офталмолога иди тамо. Поново се враћа на Н. Београд, где му кажу да је офталмолог десет дана одсутан.

Има примедби на заказивање прегледа телефоном, које је ограничено само од 12,30 до 13,50 часова, па многи заузети другим обавезама не стигну да у то време закажу преглед.

Предлажемо: Изучити ове и друге пропусте и извршити попуњу људством свих профила, од хигијеничарке до лекара. Када су у питању људски животи и њихово здравље, изговор да нема пара није одговарајући одговор.

3. Терцијални ниво здравствене заштите

Као што је познато овај ниво се остварује у ВМА, ВБ Ниш и Нови Сад. Војномедицинска академија и војне болнице Ниш и Нови Сад остварили су знатне позитивне помаке у раду неких кабинета, али још увек заостају у техничкој опремљености, попуни кадром и дугом чекању на неким кабинетима у ВМА: на магнетну резонанцу чека се од једне до три године. Пример је Драга Шиндић која чека од 2017. године; на ултразвук и холтер срца 4 – 6 месеци; такође и на друге дијагностичке процедуре чека се више месеци. То је случај са доплером крвних судова врата, гастродуоденоскопија, коронаграфија и слично.

За неке лабораторијске анализе нема агенаса, итд.

Предлог: У оваквим случајевима када војно здравство није у могућности да изврши

заказани преглед, применити чл. 229 став 2 Закона о војсци из 1994. године који је још на снази. Чекање више месеци, па и година, може да има негативне последице по живот и здравље.

4. Стоматолошко збрињавање

Може се закључити да стоматолошко збрињавање карактерише непопуњеност кадром, застарела опрема и недостатак стоматолошког протетичког материјала. Наши осигураници су приморани да користе услуге приватне праксе које су скупе, а нема услова да се паре рефундирају.

5. Снабдевање лековима

Услед слабог асортимана лекова у војним апотекама, поново се лекови преписују на месец дана. Пошто је евидентно да се не ради о требовањима и тендеру, већ да се то догађа услед недостатка новца, питање је где су паре од доприноса. Не треба посебно коментарисати колики је то проблем за старе, болесне и изнемогле.

Предлог: Изучити трошење пара из доприноса и надокнаду за пружене услуге цивилима, па паре из доприноса наменски трошити, а надокнаде за лечење цивила усмерити ка набавци лекова, стоматолошког и лабораторијског материјала.

6. Законска регулатива

Подзаконска акта су одавно превазиђена и у садржају и у тумачењу. Осим Одлуке о учешћу војних осигураника у трошковима здравствене заштите које је Влада донела 2009. године, сва друга су из деведесетих година прошлог века. А то су: Уредба о начину остваривања права из здравственог осигурања, Правилник о здравственој заштити војних осигураника. Решење о утврђивању индикација за остваривање медицинске рехабилитације.

Поред наведених прописа који су на снази а застарели су, чланови Удружења инстистирају да се преиспита незаконито донете одлуке о укидању права на накнаду трошкова у одласку на преглед ван места боравка и Правилник о побољшању материјалног положаја пензионисаних војних осигураника.

Неки од ових прописа су у надлежности начелника Управе за војно здравство МО, а неки у надлежности министра одбране. Управа за војно здравство је тактички носилац здравствене заштите војних осигураника. Зато сматрамо да је надлежна и у обавези да покрене сва питања око уређења законске регулативе као и више ангажовања на усвајању Закона о социјалном и здравственом осигурању војних осигураника, чиме би многе нејасноће биле решене.

Предлог: Закон о здравственој заштити војних осигураника из 1994. године је на снази, па нема препреке да се наведена подзаконска акта уреде у духу савремених решења која одговарају потребама 21. века.

Очекујемо да покренете иницијативу за разрешење спорних питања и војном здравству, повратите поверење и углед какво је било у време санитетске службе“.

Обележен Дан медија центра „Одбрана“ и 140 година војне штампе

ПЕРОМ И МАЧЕМ

На свечаности, традиционално је додељена Новинарска награда „Иван Марковић“ за најбољи новинарски прилог у 2018. години. После готово три деценије из непознатих разлога није проглашен спортиста године Војске Србије.

Министар одбране Александар Вулин присуствовао је 24. марта свечаности поводом Дана Медија центра „Одбрана“ и обележавања 140 година војне штампе у Србији у Свечаној сали Дома Војске Србије.

Свечаности су присуствовали су и начелник Генералштаба Војске Србије генерал-потпуковник Милан Мојсиловић, представници Министарства одбране и Војске Србије, бројни сарадници и пријатељи Медија центра „Одбрана“. Међу званицама били су и председник УВПС Љубомир Драгањац са делегацијом Удружења.

Честитајући празник припадницима Медија центра „Одбрана“, министар Вулин је истакао да је 140 година војне штампе јубилеј врхунских професионалаца који су знали своју војску, који су знали свој занат, али који су волели своју војску изнад свега и били уз њу у свим временима.

– Никад нико није могао да каже са сигурношћу где престаје војска, а где почиње народ. Никад нико у историји српског народа није могао сасвим да одвоји војника од цивила када дођу тешка времена, јер народ који је трајао у тих 140 година, о коме су писали, јесте био војска. Тако је било и тако ће бити – рекао је министар Вулин додајући да је то разлог непобедивости, јер „војска може да капитулира, али не може да капитулира народ, а српска војска јесте народ и зато није могла да буде поражена и неће никада бити поражена“.

Према његовим речима, 140 година писања је заправо 140 година памћења, а ми Срби смо склони да као народ поверујемо да је истина сама себи довољна и да то што ми знамо да је нешто истина, да је то довољно и да о томе не треба говорити, јер ће истина сама наћи свој пут. Подсетио је да смо због такве особине српског народа дочекали да 100 година касније имамо организовани талас ревизије у којој се говори да су сви у Првом светском рату једнаке жртве.

– Нисмо сви исти и никада нећемо сви бити исти. Не сме се и не може заборавити – рекао је Вулин и истакао да се често говори како су Срби народ који жели да буде војник и ратник, а Срби су уствари само народ који жели да претекне, опстане и траје.

Ове године, подсетио је он, обележиће се 20 година од НАТО агресије и додао да ћемо се ове године сећати сваког дана, онако како је и било, без стида и без страха, јер немамо чега да се стидимо нити плашимо, јер се нисмо бојали ни тада.

– Прошло је 20 година од ужаса у коме је убијено на десетина наше деце, у коме је покушано отимање Косова и Метохије, прошло је 20 година у којима још увек помињемо имена оних који никада нису

Награђени с министром одбране Александром Вулином

одрасли, у коме се сећамо оних који су били најбољи и најхрабрији и нису заслужили да умру – рекао је Вулин и додао да не може да прихвати да се само о цивилима говори као о невиним жртвама. „Све жртве НАТО агресије су невинне, јер нико нема право да дође у вашу земљу и да вас убије само зато што носите униформу и браните своју земљу, баш као што нико нема право да убије трогодишње дете, старицу, мушкарца, жену.“

Те 1999. године, истакао је министар Вулин, није се могло са сигурношћу рећи где престаје војска, а где почиње народ, а ни они који су нас бомбардовали понашали су се баш тако, не дозвољавајући да постоји линија фронта или позадине, јер је све и свако био мета.

– У тих 140 година улази и ових 20 година сећања, 20 година после којих се нећемо стидети јер нисмо покренули нити изазвали ни један рат и нећемо се плашити, јер се нисмо плашили ни у једном рату – рекао је министар Вулин честитајући свим награђенима и пожелевши им још пуно сјајних текстова и прилога и да се сви заједно још дуго поносимо својом војском. А Војсци Србије поручио је да је њена

држава и народ воле, поштују и цене.

На свечаности, традиционално је додељена Новинарска награда „Иван Марковић“ за најбољи новинарски прилог у 2018. години. Жири је једногласно одлучио да то признање припадне тиму Радио-телевизије Србије, за директан телевизијски пренос вежбе „Век победника 1918–2018“, емитован на Првом програму РТС-а, 10. новембра 2018. године.

Министар одбране уручио је и посебна признања поводом јубилеја - 140 година војне штампе, које је жири доделио за Тему недеље у листу Политика: „Деветнаест година од Кумановског споразума“, објављену 10. јуна 2018. године, ауторима Томи Тодоровићу, Мирославу Лазанском и Милану Галовићу.

Говорећи о значају јубилеја, директор Медија центра „Одбрана“ пуковник Стевица Карапанџин истакао је да остварени резултати сведоче да та установа остаје достојан наследник часописа „Ратник“, као идејног изходшта писане речи.

Директор Медија центра „Одбрана“ уручио је Плакету Министарства одбране академском сликару Предрагу Ђаковићу, најбољем сараднику у 2018. години, чија

је изложба „Голгота и васкрс“ у Великој галерији Дома Војске Србије имала значајан публицитет.

У знак захвалности за успешну сарадњу у години за нама, Медија центар „Одбрана“ доделио је признања која су припала проф. др Мирјани Зорић, за новинско-информативну делатност, за област промоције културе Ивану Мангову, архитекти изложбе „Дијанина деца“, као и проф. др Александру Животићу, аутору неколико важних историографских књига за област издавачка делатност.

Велико изненађење било је то што први пут у готово три деценије није проглашен спортиста године Војске Србије, о чему није пружено било какво обавештење.

У оквиру обележавања јубилеја, након свечаности, гости су имали су прилику да погледају изложбу „Пером и мачем“, аутора потпуковника др Ивана Мијатовића.

Медија центар „Одбрана“ обележава свој Дан, као сећање на 24. јануар 1879. године, када је у Србији изашао први број војног листа „Ратник“, чију традицију наставља магазин „Одбрана“.

Новогодишњи пријем МО и НГШ ВС

2019 - ГОДИНА ДАЉЕГ ЈАЧАЊА ВОЈСКЕ СРБИЈЕ

И засланик председника Републике Србије и врховног команданта Војске Србије министар одбране Александар Вулин и начелник Генералштаба Војске Србије генерал-потпуковник Милан Мојсиловић приредили су 10. јануара у Дому Гарде на Топчидеру пријем поводом новогодишњих и божићних празника.

Министар Вулин честитао је присутнима у име председника Републике и врховног команданта Александра Вучића новогодишње и божићне празнике и истакао да је година пред нама она у којој ћемо оно што је започето 2012. године – процес јачања и обнављања Војске Србије наставити – а многе ствари успешно привести крају.

– 2019. године ова земља ће бити снажнија за нове борбене и неборбене хеликоптере, за нове тенкове и за нове БРДМ-ове. Очекујемо да ћемо склопити споразуме о куповини беспилотних летелица, да ћемо наставити да се развијамо и опремамо по Пројекту 1500, да ће сваки наш војник бити опремљен и бољим и новијим наоружањем и новим униформама – рекао је министар Вулин и додао да ће у 2019. години Војска Србије наставити да јача и да се развија.

Према његовим речима, Војска Србије ће и у новој години, као и у ранијим, али и у оним годинама које тек долазе, бити ослонац своје државе, земље и народа.

– Војска Србије, јака, сигурна и задовољна, јесте војска која је у стању да чува мир. Само када имате моћну, организовану војску, можете бити сигурни да ће мало ко или нико и помислити да се према вама понаша и говори језиком силе. Моћна Војска Србије може да гарантује и мир и стабилност и сигурност, све оно што Србија јесте – истакао је министар одбране, нагласивши да је сваки припадник Војске Србије оно најважније и најдрагоценије што Војска Србије има.

Премда смо, додао је, срећни због нових хеликоптера, мигова, тенкова, БРДМ-ова, пушака и униформи, најсрећнијим нас чини кад је припадник Војске Србије сигуран и задовољан.

– Највећа снага Војске Србије кроз историју било је што никада нисте са сигурношћу могли да кажете где почиње војска, а где престаје народ. Војска и народ увек су били једно и као такви сигурни и непобедиви. Тако ће бити и у години која је пред нама – рекао је министар Вулин, додавши да је пред нама тешка година пуна изазова у којој се формирају паравојске, говори се о стварању велике Албаније.

Он је подсетио да је много оних који би волели да виде Србију малу, понижену и поражену, те да је 2019. година у којој ћемо јачати, чувати мир, чувати Србе где год да они живе.

– Српско национално питање није решено, и у 2019. години као и у свакој години пре и свакој години после, радићемо све да српско национално питање буде решено у миру, како треба и како заслужује један велики и храбри народ, који је довољно глава дао у бескрајним и безбројним ратовима које су започињали и тражили други, а он у њима учествовао зато што је живео на овом парчету земље – рекао је министар Вулин.

Он је нагласио да ће 2019. година бити година јединства и слоге за све Србе, где год они живели, као и схватања и разумевања да ћемо српско национално питање решити и решавати само јединствени, сложни, не стидећи се свог Београда и не стидећи се чињенице да нико Србе не може да воли, чува и поштује као њихов Београд и као њихова Србија.

Одговор Министарства унутрашњих послова на захтев УВПС за пререгистрацију оружја

ИЗУЗЕТАК НИЈЕ МОГУЋ

После захтева УВПС везаних за законом утврђену процедуру за пререгистрацију личног оружја упућеном председнику републике, председнику владе РС, министрима унутрашњих послова и одбране и начелнику ГШ ВС, из Кабинета министра унутрашњих послова примили смо следећи одговор:

„Поводом вашег обраћања овом министарству којим сте предложили измену и допуну члана 50. Закона о оружју и муницији („Службени гласник РС”, број 20/15), на начин да се војна лица и припадници органа унутрашњих послова и безбедности пензионисани пре почетка примене Закона, ослободе законске обавезе замене исправа издатих по претходно важећем Закону о оружју и муницији, обавештавамо вас следеће.

Чланом 50. Закона прописано је да су физичка лица која су поседовала оружне листове и дозволе за ношење оружја за личну безбедност, као и правна лица и предузетници који су поседовали одобрење за држање оружја, издата по закону који је важио до дана почетка примене овог закона, дужни да у року од три године од дана почетка примене закона поднесу захтев за издавање исправе заједно са уверењем о здравственој способности за држање и ношење оружја у складу са новим законом. Наведена одредба представља прелазне и завршне одредбе заједно са одредбама које уређују питања законске легализације оружја и окончања поступка започетих по претходном Закону.

Законом о оружју и муницији је прописано да се оружје из категорије Б и Ц може држати на основу исправе издате од стране надлежног органа.

Члан 16. Закона прописује да физичким лицима, правним лицима и предузетницима издаје оружни лист за оружје из категорије Б, док члан 17. Закона предвиђа да ће се оружни лист издати са ограниченим роком важења до 10 година, физичком лицу које испуњава услове из члана 11. Закона.

Имајући у виду наведено, приликом подношења захтева за издавање исправе прописане Законом о оружју и муницији, односно за издавање оружног листа за оружје из категорије Б, проверава се испуњеност услова прописаних чланом 11. Закона.

Спровођење одредби Закона које се односе на испуњавање прописаних услова за издавање нових оружних листова од значаја је за остваривање циља доношења Закона о оружју и муницији, односно за стварање ефикаснијег система контроле набавке и држања оружја чиме ће се допринети смањењу злоупотреба оружја и повећању опште сигурности грађана Републике Србије.

У вези са наводима да надлежне службе Министарства траже уверења суда да се против подносиоца захтева не води кри-

Из Владе Републике Србије

ПРЕДЛОГ ЗАКОНА ПРОСЛЕЂЕН СКУПШТИНИ

Влада РС је на седници од 10. јануара усвојила предлог Закона о измени Закона о оружју и муницији („Службени гласник РС” бр. 20/15) да се рок (члан 50) од три године од дана почетка примене Закона продужи до 5. марта 2020. године и доставила предлог закона народној скупштини РС на усвајање.

вични поступак, обавештавамо вас да надлежни орган по службеној дужности, уз сагласност подносиоца захтева за издавање оружног листа, прибавља уверење Основног и Вишег суда, као и Вишег суда у Београду, Одељења за организовање криминал и Одељења за ратне злочине, да се против њега не води кривични поступак. Подносиоци захтева могу и самостално прибављати уверења, како би се захтев решио у што краћем року.

Истовремено напомињемо да је чланом 13. Закона о оружју и муницији прописано да су обуке за руковање ватреним оружјем ослобођени запослени и пензионисани припадници државних органа који по службеној дужности носе или су раније носили оружје, професионална и пензионисана војна лица, резервне војне старешине и спортски стрелци који наступају у дисциплинама са ватреним оружјем.

Имајући у виду напред наведено обавештавамо вас да нема могућности за успостављање изузетка од примене одредаба Закона, како сте предложили”.

Дан ослобођења Ниша

МЕЂАШ ИСТОРИЈЕ

Мало је градова у Србији који три пута обележавају Дан ослобођења, као што је Ниш, јер се обележава Дан ослобођења од Турака, Дан ослобођења у Првом и у Другом светском рату.

Ниш је 11. јануара обележио 141. годину од ослобођења од Турака. Том приликом су представници града, Војске Србије и бројна удружења положили венце на Споменик ослободиоцима на Тргу Краља Милана. Градска организација УВПС Ниш је такође положила венац.

Ниш је ослобођен од Турака 11. јануара 1878. године, након робовања скоро петсто година и припојен матици Србији.

Припреме за ослобођење Ниша су вршиле Ибарска, Моравска и Дунавска дивизија, а борбе су почеле средином де-

цембра 1877. године, када су српске снаге прешле српско-турску границу и заузеле положаје северозападно од града. Српске снаге су биле бројније од турских, јер су бројале 15 000 војника, а турска 5 000 војника, али су турске снаге располагале са 267 топова а српске са само 102 топа.

Главни напад на Ниш извршио је Шумадијски корпус са обронка Селичевике, а под командом пуковника Јована Велимировића. У борбама је погинуло 120, а рањено је 791 српских војника. У ослобођеном Нишу, српску заставу на Стамбол-капији Нишке тврђаве поставио је Нишлија Тодор Станковић.

Кнез Милан Обреновић као врховни командант српске војске у Ниш је ушао 11. јануара 1978. године. На захтев кнеза Милана, Ниш је био место честих заседања Народне скупштине, а од 1883. до 1886. године и Српске владе и тако постао друга престоница Србије.

Мр **М. Пантелић**

Свечаност у касарни „Цар Лазар“

САРАДЊА ЗА ПРИМЕР

Поводом одлазеће календарске године, у крушевачкој касарни „Цар Лазар“ приређена је војна свечаност у присуству војника, подофицира и официра, представника Града Крушевца и Расинског округа.

Након интонирања државне химне и одате поште, минутом ћутања, свим преминулим и погинулим припадницима Расинске бригаде Војске Србије, на војној

свечаности поводом краја календарске године, скупу се обратио командант Команде за развој Расинске бригаде пуковник Раде Рњаковић.

Поред официра и војника, свечаности су присуствовали војни пензионери, представници Удружења резервних војних старешина, удружења грађана, представници привредног живота града. Такође, скупу су присуствовали начелник Расинског управног округа Бранислав Весић, а у име локалне самоуправе председник градске Скупштине Живојин Милорадовић.

Делегацију Удружења војних пензионера Крушевца, представљали су председник Душан Самарџић и секретар ГрОД Горан Мишковић.

Мр **А. Симоновски**

Актуелни догађаји препоручују хитну вакцинацију

СПРЕЧИТИ ПОСЛЕДИЦЕ ГРИПА

Средства јавног информисања објавила су вест да су две старије особе преминуле од вирусне инфекције, а и да је код око 300 оболелих регистрована вирусна инфекција. Код њих није доказан грип, али није ни искључен.

Корисницима војне пензије препоручује се да се вакцинишу против грипа, а посебно особама старијим од 65 година, а и онима који болују од хроничних болести кардиоваскуларног система, плућа, бубрега, дијабетиса... Грип може да се компликује упалом плућа, срчаног мишића, зглобова, мозга...

Вакцинација се може обавити у Институту за епидемиологију, пети спрат зграде ВМА, соба 11, уз здравствену књижицу.

За стварање имунитета потребно је да протекне 14 до 21 дан од датума вакцинације.

Додела социјалне и хуманитарне помоћи у децембру 2018. године

ПОТПОРА ЗА 17 ПОРОДИЦА

На основу Правилника о социјалној и хуманитарној помоћи Удружења војних пензионера Србије, Изврши одбор је на седници одржаној 10. јануара 2018. године, размотрио захтеве достављене у децембру 2018. године, и на основу прописаних критеријума и испуњених услова, донео је одлуке о додели једнократне социјалне и хуманитарне помоћи:

А) Материјално стање

На основу члана 5.а у вези са чланом 4. став 1. тачка 1. Правилника

ОпОр Зајечар ЈП: 31.000,00 – по члану 8.296,58 динара
ОпОр Лесковац СД: 34.000,00 – по члану 10.351,23 динара
ОпОр Краљево РБ: 37.000,00 – по члану 6.895,67 динара
ОпОр Горњи Милановац ЂН: 27.000,00 – по члану 9.453,90 динара
ОпОр Крушевац КХ: 34.000,00 – по члану 11.122,33 динара
ОпОр Крагујевац ВЗ: 34.000,00 – по члану 12.866,94 динара
ОпОр Ниш ДГ: 34.000,00 – по члану 9.453,41 динара
ОпОр Прокупље ПН: 37.000,00 – по члану 7.678,11 динара
ОпОр Врање ЗС: 34.000,00 – по члану 9.564,31 динара
ОпОр Звездара УМ: 27.000,00 – по члану 8.989,97 динара
ОпОр Крушевац ЛМ: 37.000,00 – по члану 6.640,34 динара
ОпОр Крагујевац АР: 31.000,00 – по члану 12.949,00 динара
ОпОр Пожега ПС: 31.000,00 – по члану 11.795,53 динара
ОпОр Смедеревска Паланка УР: 31.000,00 – по члану 12.451,68 динара

Б) Здравствено збрињавање

На основу члана 5.а у вези са чланом 4. став 1. тачка 2. Правилника,

ОпОр Чукарица МВ: 15.000,00 – по члану 24.374,57 динара
ОпОр Краљево ГЂ: 10.000,00 – по члану 23.037,57 динара
ОпОр Ужице МВ: 10.000,00 – по члану 22.393,00 динара
ОпОр Чачак ПМ: 20.000,00 – по члану 22.605,00 динара
ОпОр Крагујевац ПЖ: 20.000,00 – по члану 11.273,00 динара

Новчана средства ће бити уплаћена на текуће рачуне до 15. јануара 2019. године

Захтеви који су достављени у децембру су сви решени. Захтеви који буду достављени од 1. јануара до 31. јануара 2019. године биће решавани почетком фебруара 2019. године.

Извршни одбор

Пререгистрација оружја

РОК ПРОДУЖЕН ГОДИНУ ДАНА

Грађани морају да изваде биометријску исправу за више од пола милиона пиштоља и пушака

Предвиђени рок за замену старих оружних листова за нове биометријске исправе, 5. март ове године, биће продужен годину дана, прецизније до 5. марта 2020, незванично сазнаје „Политика“. Наиме, Влада Србије је на седници 10. јануара ове године усвојила измене и допуне закона о оружју и муницији. Предлог измена упућен је Скупштини Србије на усвајање по хитном поступку. Закон о оружју и муницији који је, подсетили смо, усвојен 2016. увео је низ новина, пре свега у погледу категорија оружја, услова и режима за његово поседовање, обавезног лекарског прегледа...

Већина ових новина задаје муке како ловцима тако и осталим власницима оружја. Тако се испоставило да је првобитно остављени рок за замену исправе (5. март) недовољно дуг да би сви заинтересовани грађани испунили наведене обавезе. Према незваничним сазнањима „Политике“, остало је више од пола милиона захтева за промену документа. У последње три године само је 100.000 грађана заменило ове папире. То говори и да су многи власници оружја, по навици, чекали последњи час.

Нови закон приморава све грађане који легално поседују пиштоље, пушке и муницију да замене старе оружне листове за нове биометријске исправе. За разлику од старог, на једном новом биометријском оружном листу биће могуће регистровати и до 10 комада пушака или пиштоља. Ипак, док у МУП-у кажу да су нови прописи донети пре свега у интересу безбедности грађана, власници оружја негодују због обимне процедуре и плаћања многих такса.

За издавање новог оружног листа грађани треба да издвоје 1.500 динара за образац оружног листа, као и за таксу која, уколико поседују оружје с олученим цевима (пиштољи, револвери, карабини), износи 5.360 динара, односно 2.560 динара за оружје с неолученим цевима (пушке сачмарице).

Осим тога, грађани ће морати МУП-у да доставе и уверење о некажњивости – да се против њих не води кривични поступак и да нису осуђивани. Ипак, стари власници оружја нису у обавези да пролазе кроз обуку у руковању пиштољима или револверима, за разлику од оних који сада први пут набављају оружје. Новајлије ће ту обуку морати да плате од 6.000 до 10.000 динара и њих ће оружани лист много више коштати.

Такође, они који у предвиђеном року не замене оружне листове ризикују прекршајне казне од 5.000 до 150.000 динара, али и да им полиција одузме пиштоље, пушке и муницију. Иста казна предвиђена је и за оне који не доставе МУП-у лекарско уверење, а наоружани грађани су, по важећем

(Фото Анђелко Василијевић)

(Фото Пиксабеј)

закону, дужни да ураде лекарски преглед.

„Физичко лице коме је по овом закону одобрено набављање оружја из категорије Б, односно издат оружни лист, мора надлежном органу сваких пет година, односно по истеку важења лекарског уверења о здравственој способности за држање и ношење оружја, доставити ново уверење које није старије од месец дана“, пише у Закону о оружју и муницији.

Цена лекарског уверења се креће од 2.500 до 6.000 динара у зависности од здравствених установа. Међутим, многи су се побунили због ригорозног лекарског прегледа, који је, како сазнајемо, недавно измењен. Наш извор каже да је доскоро лекарски преглед за оружани лист изгледао тако као да ће особа с том дозволом управљати суперсоничним авионом. Али, то је промењено. Преглед сада подразумева одлазак код психолога, психијатра, офталмолога... Не раде се физиолошке анализе, али људима мере притисак, лекари гледају како која особа изгледа, како се понаша и сви дају своје мишљење које на крају потпише завршни лекар и да коначну оцену.

Уколико су пиштољ или пушка намењени за личну безбедност грађанина, власник је обавезан да да и изјаву којом тврди да му је због посла који обавља или других околности сигурност угро-

(Фото Пиксабеј/Монтажа Б. Кнежевић)

жена. Све то прати „теренска провера“ полиције, пре издавања дозволе. Та „теренска провера“ подразумева да се полиција распитује по комшилуку да ли је неко подобан да носи оружје. Такође, нови закон налаже и да они који поседују оружје морају да имају и посебан орман или метални сеф који ће им служити за одлагање. Само власник може да има кључ тог сефа. Због свега овога и не чуди чињеница да су огласи преплављени понудама металних ормана и старих сефова намењених за ову сврху.

Битно је нагласити да у случају губитка оружног листа грађанин то мора хитно да пријави полицијској управи према месту пребивалишта и поднесе захтев за изда-

вање новог оружног листа, који кошта 800 динара.

Када је реч о трофејном оружју, нови закон је укинуо ту категорију. Према расположивим подацима, у Србији је до ступања на снагу нових прописа било регистровано више од 60.000 комада трофејног оружја. До марта прошле године половина власника пререгистровала је своје ватрене трофеје. Сви поступци још увек нису завршени, а део овог наоружања предат је држави.

„На основу евиденција које се воде у Министарству унутрашњих послова, у Републици Србији, правна лица, предузетници и физичка лица поседују 923.700 комада оружја. Од укупно регистрованог оруж-

ја у Републици Србији, већину чини ловачко, спортско и оружје за личну безбедност. Током 2016. није било веће замене оружних листова, али се број захтева током 2017, а посебно 2018. године, знатно повећао“, подаци су МУП-а које је „Политика“ добила прошле године.

На наше питање како изгледа процедура уколико грађанин жели да преда пиштољ полицији, у МУП-у одговарају да „власник оружја у легалном поседу у сваком тренутку може без надокнаде исто предати надлежном органу, односно полицијској станици на чијој територији има пријављено пребивалиште“.

„У поступку предаје оружја, странка изјављује пред надлежним органом да оружје предаје у трајно власништво Републике Србије, без накнаде“, речено је у полицији за наш лист.

Наша држава има велики проблем и с нелегалним оружјем које је наследство ратова деведесетих година прошлог века. Након убиства премијера Србије Зорана Ђинђића 2003. и покретања акције „Сабља“, многи грађани су из страха масовно носили оружје у полицију и поклањали га држави. Државне аутоматског оружја, попут „калашњикова“ као и експлозивних направа (бомбе кашикаре) тешко је кривично дело у свим земљама света, и ту и наш закон не одступа. Такође, полиција у својим акцијама против криминала често заплени бомбе, аутоматске и полуаутоматске пушке.

Према званичним подацима МУП-а, пре две године је уништено 18.000 комада илегалног оружја које је заплешено од извршилаца кривичних дела или су их грађани сами предали. Министарство унутрашњих послова је од 2014. до 2018. године спровело три процеса легализације оружја. Такође, од 1. јуна 2017. пооштрени су и закони. За поседовање наоружања у илегалном поседу предвиђена је казна од две до 12 година затвора, пише у закону.

Муке и са дугим цевима

НОВА ДОЗВОЛА ЗА ЛОВЦЕ МИНИМУМ 100 ЕВРА

Замена старих оружаних листова за нове биометријске сваког ловца ће коштати најмање сто евра. Ову информацију потврђује за „Политику“ и Бојан Буковац, председник Ловачког удружења Београд. Он истиче да су ловци огорчени због чињенице да морају да пререгиструју оружје које је, како каже, већ једном регистровано и постоји у евиденцији система МУП-а.

„Уместо да олакша, законодавац нам доношењем неких нових правила само намеће дажбине и папирологију“, каже Буковац.

Овај ловац с три деценије искуства објашњава да је процедура око замене старих оружаних листова таква да траје до сат времена на шалтеру у полицији, колико је потребно службенику МУП-а да заврши с једном странком.

„Битно је нагласити да не плаћамо таксу за сваки примерак оружја посебно. На пример, ако ловац поседује пет карабина, ту таксу од 5.360 динара плаћа за свих пет карабина. Али, и то је беспотребан намет. Чак је и министар полиције прошле године изјавио да он не зна за ту

таксу и да је он био само за то да се плате нови обрасци оружаног листа“, истиче Буковац.

И ловци су, као и сви грађани, у обавези да прођу лекарски преглед ако желе да поседују оружје и да се баве ловом.

Буковац истиче да се ловци не буне против лекарског прегледа јер психофизичка стабилност неког ко носи оружје мора да постоји. Ловци замењују због чињенице да је рок на који важи лекарски преглед, по њиховом мишљењу – кратак.

„Ми сматрамо да лекарски

Фото: Танијг

Намет диктира понашање људи

ГРАЂАНИ МАСОВНО ПОКЛАЊАЈУ ПИШТОЉЕ ДРЖАВИ

Број оружја које је у легалном поседу опа-
да из дана у дан јер људи у Србији масовно
поклањају пушке и пиштоље држави.

У Националној асоцијацији за оружје (НА-
ОС), која окупља трговце и произвођаче
оружја, као и стрелачке клубове и савезе,
истичу да је замена оружаних листова бес-
потребна и престога. Промену докумената
у НАОС-у виде као прикривену контролу гра-
ђана и легалног посуда ватреног оружја.
Према проценама ове асоцијације, у Србији
постоји око 910.000 комада оружја, што се подудара и с евиденци-
јом МУП-а. Такође, у нашој земљи је око 5 70.000 легалних власни-
ка регистрованог оружја.

„Срби су неупућени када је реч о оружју. Грађани често мешају
режим држања, ношења и преношења оружја. Држање је када је
оружје на безбедном месту код куће или, ако је реч о правним ли-
цима, у стрелишту или магацину. Ловачко и спортско оружје може
да се носи у ловиштима и стрелиштима, а онај ко поседује дозволу
за ношење за личну безбедност може да носи оружје свуда. Прено-
шење значи ношење од куће до ловишта, стрелишта, сервиса,
полиције... Али, власник у том случају мора да испразни пушку или
пиштољ, мора да има исправе са собом и да оружје носи у аде-
кватној торби“, објашњава за наш лист Душко Илић, генерални се-
кретар Националне асоцијације за оружје.

Он истиче да су чланови НАОС-а прошле године одржали неко-
лико састанака с представницима МУП-а у вези с изменама Зако-
на о оружју и муницији.

„Технички и кадровски, промена старих докумената за нове не
може да се уради ни за пет-шест месеци, тако да је продужење од
годину дана неки минимум“, истиче Илић.

Често можемо да чујемо да су Срби међу најнаоружанијим наци-
јама на свету, међутим, то је заблуда, истиче Илић.

„Читали смо да су Срби по броју оружја наводно други у Европи,
трећи у свету итд. Ми смо с легалним оружјем можда сами испред
Македоније на овим просторима. У развијеним европским земља-
ма сваки други становник је наоружан, док код нас седам одсто гра-

ђана има пушку или пиштољ“, каже наш саговорник.

Према расположивим подацима, Србија је једина земља у свету
у којој грађани плаћају порез на оружје. То потиче још од 1999. го-
дине, а тај закон је иницирао лидер радикала Војислав Шешељ, те
се закон у жаргону назива „Шешељев закон“.

Власници пиштоља и пушака прошле године добијали су опомене
за неплаћене порезе, али апсурд је у томе што овај државни на-
мет није мимоишао ни грађане који су своје оружје раздужили. На
листи дужника који нису измирили своје пореске обавезе било је
чак и преминулих грађана. Износи на тим решењима нису били ма-
ли, а грађанима су посебно засметале велике камате које су и не-
колико пута премашивале износ дуга пореза на оружје. Држава је у
многим од ових случајева нашла решење да грађанима понуди од-
бијање половине камате, а остатак да отплате у 30 рата, али и те
рате ће имати своје камате. У оваквим ситуацијама многим ништа
није било јасно, те су одлучили да се обрате адвокатима и уложе
жалбе. Високи износи пореза, велике камате и обимна администра-
ција најчешће су примедбе које на рачун државе изнесе власници
пиштоља и пушака. Да је држање пиштоља и пушака у Србији све
скупље, теже и компликованије, сагласни су и у НАОС-у.

„Одржали смо састанак и с представници Министарства финан-
сија са захтевом да се о порез укине, али и да се преполове таксе
на захтев за добијање и регистровање ватреног оружја јер нам дра-
стично опада број ловаца, стрелаца и власника ватреног оружја“,
закључује Душко Илић.

Александар Бојовић
Извор: Политика

преглед треба да се обна-
вља на десет година“, каже
Буковац.

Ловачко удружење Бео-
град броји око 460 чланова,
а њихов председник каже да
је око 200 ловаца до сада за-
вршило све формалности у
вези са заменом оружаних
листова за нове биометриј-
ске. Према незваничним ин-
формацијама, чак трећина
од 80.000 регистрованих ло-
ваца у Србији ово није учи-
нила.

„Надамо се да ће до 2020.
сви ловци успети да прере-
гиструју оружје“, каже наш
саговорник.

Он сматра и да је грешка
то што је укинут ловац при-
правник јер би свако, пре не-
го што озбиљно крене у лов,
требало годину дана да се
упознаје с техником лова, од
ловно-техничких објеката,
чека, солишта, хранилишта,

па до употребе пушака, ка-
рабина, оптике.

Ловци су ослобођени по-
реза на оружје, али Буко-
вац подсећа да многи гра-
ђани имају ручно ватрено
оружје за које плаћају по-
рез.

„Све би се лакше подне-
ло да није тог пореза“, каже
Буковац.

Овај ловац сматра да чи-
њеница да грађани масов-
но поклањају оружје држа-
ви није добра. Додаје и да
су Срби народ који воли да
поседује пиштољ или пу-
шку која му је остала као
наследство од оца, стрица,
деде...

„Донекле има истине у
причи да држава хоће да
разоружа нацију“, закључу-
је Бојан Буковац.

А. Бојовић

ГАЂАЊЕ ЈАБУКЕ И РАФАЛИ ОД СРЕЋЕ

Гађање јабуке при уласку у младино двориште један је од свадбе-
них обичаја који Срби радо практикују. Док метак не обори вођку на
земљу, млада не излази из куће јер се сматра да изабраник није до-
вољно добар да је ожени ако не може да савлада овај задатак. Мла-
дожења који није вичан у пуцању из ватреног оружја, за овај задатак
често ангажује пријатеља или кума који је ловац. Овај ритуал најче-
шће се изводи ловачком пушком и, наравно, законски није дозвољен.
Али, не памти се да је у Србији неко некада кажњен јер је гађао јабуку
на свадби. Такође, Срби воле да испале и по који метак када је Божић,
Нова година, приликом прославе рођења детета... О томе колико наш
народ воли пуцњаву говори и масовна фасцинација петардама.

Посета новосадских војних пензионера колегама у Темишвару

КОРИСНИ РАЗГОВОРИ

Током једнодневног боравка, крајем минуле године, у Румунији, делегација Новосађана посетила је неколико институција и верских објеката. Ове године темишварски војни пензионери, како је договорено, биће гости својих сународника који живе у Војводини, а новосадске колеге – боравиће у српској заједници румунског дела Баната.

Чланови наше и румунске делегације приликом званичних разговора

Четврта је година од како су војни пензионери Градског одбора УВП Новог Сада отпочели прекограничну сарадњу са Асоцијацијом војних кадрова у резерви и у пензији жудеца Темишвар. Румунске колеге биле су иницијатори сарадње, а замисао им је била да организацијом заједничких активности конкуришу код европских фондова за финансирање локалних активности две институције у две државе.

Овога пута румунски пензионери замолили су председника УВПС Љубомира Драгања да им буде гост и помогне у договорима о будућој сарадњи. Генерал Драгањац је приликом ранијих сусрета две делегације, како су изјавиле румунске колеге, у миљеу сарадње утиснуо посебан печат.

Прва радна тачка била је Галерија „Попас“ формирана у част најпознатијег карикатуриста Румуније Стефана Поле Попаса, који је власник великог броја светских признања, а у неколико наврата проглашен је светским рекордером.

Уследила је посета Српској саборној цркви, најважнијем црквеном здању српске заједнице у Румунији. То је и престона црква Темишварске епархије, а налази се у самом „срцу“ града. Са околним епархијским здањима, она чини читав градски блок дуж западне стране Трга уједињења, најстаријег трга у граду.

У Темишвару, као вековима највећем граду Баната, од давнина је постојала срп-

ска заједница и православна српска црква Светог великомученика Георгија. Та црква приказана је и на старим ведутама Града, као и на грбу Темишварске епархије. Зграда је уништена у пожару 1737. године.

Садашња Саборна црква, храма Вазнесења Господњег, подигнута је десетак го-

дина касније за време епископа Георгија Поповића. Изградња садашње Саборне цркве, започета је 1745. године, а окончана је 1748. године. Темелји и зграда до крова изведени су од самог почетка у данашњем облику, а 1791. године надзидани су висински делови торњева, што 1748. године вероватно није било могуће, због војних стратешких разлога: да не би ометали осматрање из тврђаве. У суштини црква је задржала свој првобитни изглед.

Посебно занимљив део посете био је онај када су представници УВПС посетили ризницу Српске православне цркве у Темишвару, где им је кустос Саша Јашин представио благо које се у том здању чува.

Гости из Србије посетили су и Румунску православну цркву, а и тамошњу ризницу, која је веома богата старим сликама и другим експонатима.

У румунској делегацији били су председник организације у Темишвару Михаи Ђунгу, потпредседници Василе Паул и Николае Предонеску и чланови жудецког одбора Георге Негруц, Јон Орос и Лаура Оросу.

Новосадске војне пензионере представљали су председник ГрОД УВП Милорад Орељ, заменик председника Милан Бајић, члан ГрОД Бранко Јововић и секретар ГрОД Ибра Мањика.

Званични разговори одвијали су се у велелепној згради Дома Војске Румуније. Осим што су досадашње активности у сарадњи оцењене као веома успеле, остварен је и договор да током 2019. године румунска делегација борави у некој од средина где живе аутохтони Румуни (у Војводини), а да Новосађани буду гости румунских Срба, у неком од насељених места која гравитирају према заједничкој граници. Било је речи и о томе да треба поради-ти како би већи број војних пензионера из Новог Сада посетио Темишвар. И обрнуто.

У финалном делу сусрета румунски и српски војни пензионери били су гости Јавора Радовановића, познатог културног делатника који је припремио српске гастрономске специјалитете.

З. П.

У Српској православној цркви Вазнесења господњег

Генерали и адмиралаи Србије у посети Спомен-соби КоВ у Нишу

СТВАРАОЦИ НАДВИСИЛИ СЕБЕ

У склопу разгранатих годишњих активности Клуб генерала и адмирала Србије, у сарадњи са Министарством одбране, организовао посету својих чланова Команди Копнене војске

Плакету Клуба генералу Симиовићу уручио је генерал-потпуковник Миломир Миладиновић

Заједнички снимак генерала са командантом КоВ генерал-потпуковником Милосавом Симиовићем

Ујавности, посебно у систему одбране, дело вредних војних ентузијаста из Ниша познато је као нека врста ремек-дела или необичног музеја који зрачи родољубљем, фактографијом, истином, правдом, вредном документаристиком, раритетима, симболиком и надамце човекољубљем. Нешто што је група униформисаних љубитеља националне историје, војне историје и слободарских традиција, које је предводио сада већ легендарни генерал-потпуковник Милосав Симиовић, за изузетно кратко време учинила, граници се са нестварним, па и немогућим.

Почели су без ичега, а завршили тако што су многим подигли лествицу на изузетно високу и тешко доступну војничку кошту. Стручњаци нишког музеја већ нуде посао неимарима, верујући да ће им они унапредити поставку и обогатити збирку.

Генерал Симиовић је у свом маниру доброг домаћина поздравио сваког госта понаособ, зажелио му угодан боравак и пожелио добро здравље. Водио је кроз спомен-собу причајући анегдоте о томе како је стварано дело, које су све проблеме имали и како су их превазилазили.

Изложбена збирка обухвата 12.000 фотографија, 1350 посебно написаних текстова и докумената, 360 комада наоружања, 250 застава, ознака, амблема, 290 карата, шема, скица, 47 униформи... На папиру се налазе фотографије, председни-

Почаст погинулима у свим ратовима крај вечне ватре

ка државе, министара одбране, начелника Генералштаба, команданата КОВ, дивизија и бригада од 1877. до 2014. године, односно до 2016. године. Ту су и владари од 7. до 21. века. Цело богатство.

Ко је год поставио питање где се налази

Љубиша Гвојић уручио је два своја дела намењена Спомен-соби Копнене војске

фотографија тог и тог владара или тог и тог генерала, брзо би му показивао Симиовић где се налази.

Нарочито емотивно било је место вечне ватре, где се чува успомена на погинуле војнике Копнене војске у свим досадашњим ратовима. Одата је пошта палим борцима и одржано богослужење, уз учешће свештеника у Команди КоВ.

Генерали су исписали своје утиске и поруке у Књизи утисака.

Председник Скупштине Клуба генерала и адмирала Србије Миломир Миладиновић уручио је генералу Симиовићу Плакету Клуба као вид признања за досадашњу сарадњу са Командом КоВ у Нишу. Познати илустратор и аутор карата Љубиша Гвојић поконио је Спомен-соби две изузетно вредне карте.

Домаћини су за госте приредили дружење у Дому ВС Ниш, где су размењена искуства и евоциране успомене на раније дане службовања.

З. П.

Сећање на мисију УН на Синају

„ПЛАВИ ШЛЕМОВИ“
НА ТЕШКИМ ИСКУШЕЊИМА

Извели су нас над Средоземно море и када смо били у положају да се ништа друго осим воде не види, почео се у нас увлачити невиђени страх. Наиме, одједном смо приметили да се угасио леви мотор, па се после тога он пали, а стаје десни. Пали се и десни и после тога, на наше запрепашћење, сва тројица чланова посаде излазе из кабине и иду према нама.

Један део своје војничке службе провео сам у саставу УН, на Синају. И колико ми је познато, из 6. краљевачке, смо у тој мисији били само Власта Јовановић и ја. Са данашње дистанце јављају се бројна сећања на тих шест месеци проведених на Синају. Тек касније, по повратку, схватио сам колико је та мисија била озбиљна, одговорна, па чак и опасна.

Пре него што ћемо кренути ка Синају, тамошње обавезе и боравак чини ми се да сам схватао олако. Личило је на неку врсту авантуре. Био сам млад и желео сам што више тога да видим и доживим. И имало је шта да се види, јер је за тих шест месеци био предвиђен боравак седмицу дана у Каиру и Александрији и седмицу у Бејруту, као нека врста одмора. Свакако и на тим одморима имало је шта да се види јер је сваки трен био унапред испуњен програмом обиласка свега што је важно видети.

О знаменитостима можда неком другом приликом, а овога пута о путовању у Бејрут.

У Каиру се одлазило возом, а у Бејрут – авионом. А тај лет авионом од Ел Ариша, где смо боравили, до Бејрута остао је дубоко урезан у сећању. Возили су нас Канађани неким малим транспортним турбомлазним авионом званом „Coriba“. Била је то летелица за тридесетак путника, односно војника. Посада - страв. Главни пилот, поручник по чину. По изгледу није имао више од 20-так година. Са њим још два подофицира, од којих је један вероватно био авиомеханичар. Кабина је отворена, а нас десетак смо седели са стране на неким платненим седиштима. Видели смо све што раде, па смо тако запазили да нешто пију из оних војничких лимених лончића. Из-

Наши војници и старешине на Синају

вели су нас над Средоземно море и када смо били у положају да се ништа друго не види осим воде, почео се у нас увлачити невиђени страх. Наиме, одједном смо приметили да се угасио леви мотор, па се после тога он пали, а стаје десни. Пали се и десни и после тога, на наше запрепашћење, сва тројица чланова посаде излазе из кабине и иду према нама. Ваљда видећи да смо сви позеленели од страха, они нам се обраћају:
„Добро, добро?“

Вероватно прво што би им рекли да смо знали, рекли би: „Враћајте се назад за управљач.“

Тек касније, по повратку, сазнао сам да је то обавезна процедура ради укључења аутоматског пилота. И тако смо ипак лепо стигли у Бејрут, а после недељу дана при повратку – исти авион и иста посада. Али овог пута у авион улази генерал Индус са супругом и кћеркицом. Њега је требало пребаци-ти до Газе, где је била команда УНЕФ-а. Лет за уживање али само до Газе.

Свет у променама

ВОЈНА НАСТАВА
ОПЕТ У ШКОЛАМА

Неће бити уведен нови предмет, већ ће на четири часа одељенског старешинства бити обрађено 11 тема, за шта могу бити позвани и гости из Министарства одбране

Питање је колико ће теме попут командно-тактичке вежбе бити занимљиве средњошколцима

УЧЕШЋЕ ЈНА
У МИСИЈАМА УН

UNEF I (1956-1967) - мисија УН на Синају. ЈНА је у тој мисији имала највећи контингент. У укупно 22 ротације обухваћено је 14.265 припадника.

UNYOM (1963-1964) - мисија УН у Јемену. ЈНА је учествовала са једним одредом.

UNIMOG (1988-1991) - мисија у Ираку и Ирану. ЈНА је учествовала са војним посматрачима. Командант мисије био је генерал Славко Јовић.

UNTAG (1989-1990) - мисија у Намибији. ЈНА је учествовала ангажовањем војних посматрача.

NABEM (1989-1991) - мисија у Анголи. Ангажовани само највиши војни посматрачи

Отишао и није се вратио. На неком од логора, а било их је пет дуж границе са Израелом, била је импровизована полетно-слетна писта, где је пребацивано нешто од потреба за тај и остале логоре. На импровизованој писти приликом узлетања, на крају писте, авион је поскочио и у великој брзини закачио неко дрво, пао и истог момента се запалио. Остали су покушали, неки и успели, да искоче, али су страдали као живе буктиње, а неке су евакуисали у болнице у Каиру. Не зна се тачно колико их је у том удесу страдало, а ми смо знали само за нашег Гавриловића. А он је заиста био врло трагична фигура целе наше смене. Био је референт за спорт у нашем одреду. На Синају смо отишли 5. децембра 1965. године, а почетком јануара 1966. године супруга му је родила сина.

Повратак је био 21. јуна 1966. године, а Гавриловић је погинуо на задатку петнаестак дана раније.

Не смемо да га заборавимо!

Заставник прве класе у пензији
Арсен Лазаревић

На адресе средњих школа у Србији Министарство просвете упутило је ових дана допис у којем их обавештава да би у другом полугодишту ђацима требало да одрже два часа посвећена одбрани, цивилној заштити и реаговању у току природних катастрофа и елементарних непогода.

Како су за „Политику“ прецизирали представници Министарства просвете, неће бити уведен нови предмет, већ ће у току једне школске године на укупно четири часа одељенског старешинства разредни старешина факултативно обрађивати 11 тема, а за то може ангажовати и госте из Министарства одбране. Увођење обуке о одбрани и цивилној заштити у школски систем, како кажу, иницирало је Министарство одбране. То су учинили позивајући се на одредбе Закона о војној, радној и материјалној обавези, у којима се средњошколци сматрају категоријом грађана која треба да стекне знања и вештине за потребе одбране земље у условима ванредног и ратног стања.

– Неке од тих једанаест тема које ће ђаци обрађивати су: каква је улога Војске Србије у систему одбране земље, како се постаје професионални војник, војна обавеза у Србији, који су облици неоружаног отпора и теме из области цивилне заштите – појашњавају у Министарству просвете.

Изузетно је што су се министарства одбране и просвете одлучила на увођење ове новине у српско образовање, сматра проф. др Зоран Драгишић са Факултета безбедности у Београду. Међутим, истиче да се на четири часа у току школске године готово ништа не може учинити, јер Србија сада има генерације младих потпуно неспремне за „обавезе и захтеве безбед-

ног живљења“, који не знају основе заштите од поплаве и пожара.

– Наша омладина је небезбедна. Овај корак је одличан, али је неопходно хитно увођење обавезног предмета у трећем и четвртном разреду средње школе, који би се звао безбедоносна култура. Поред знања о пружању прве помоћи, гашењу почетног пожара, понашања у ванредним ситуацијама, при поплавама, на пример, тај пред-

мет би ђаке учио како да се одупру свим савременим изазовима и претњама који све више угрожавају средњошколце. То су наркоманија, сајбер претње и сазнања о свим врстама криминала, а нарочито нарко-криминалу. Наставници би ђаке научили како се указује лична и узајамна заштита, како се то стручно назива према међународним конвенцијама о цивилној заштити – истиче професор Драгишић и додаје да би то било нешто попут некадашњег предмета Одбрана и заштите, али без његове „идеолошке обојености“.

Та знања младима су потребна јер Србија нема обавезно служење војног рока, а појачане су претње региону од тероризма, али и такзованих техничко-технолошких удеса, које доноси покретање индустријске производње. Климатске промене, како истиче, суочавају нас са све чешћим могућностима природних катастрофа, што је само још један од разлога за увођење обавезног средњошколског предмета.

– Чињеница је да живимо у веома нестабилном региону. Будући да од 2010. године немамо обавезно служење војног рока, предлажем да у оквиру тог предмета у четвртном разреду, можда и трећем, буде уведена мини војна обука и за дечаке и за девојчице, на којој би научили гађање из пушке. Онај ученик који има проблем са оружјем не би морао да пуца из пушке, али не може баш да има и приговор савести на гашење пожара – истиче Драгишић и додаје да би се овим предметом подигла и мотивација за добровољно служење војног рока, јер сматра да је Србији потребна већа војна резерва.

Драгана Јокић-Стаменковић
Извор: Политика

Војни ветерани сада и овде

ДРУГИ ЕШАЛОН

Опредељење Министарства одбране да систем одбране брине о својим људима од првих дана школовања, преко деценија служења држави, до пензионерских дана и последњег даха, наишло је на неподељено одобравање војних пензионера... Не каже се тек тако да војнички хлеб има чак осам кора. Ко га није пробао, тешко да о њему може да суди.

Ратници нису побацали копља у трње. Многи од њих су и 1991. и 1999. године, иако у статусу војних пензионера, добровољно ступили у редове бранилаца. И те како су тада оснажили одбрану, војне родољубивим мотивима, поштујући да ту заклетву као светињу, свесни чињенице да су најпозванији и најобразованији да воде јединице и учествују у ратним операцијама. А још када је угрожена нејач, када се не зна да ли ће душманин да запали кућни праг, да угрози тако потребну слободу, морал да се брани отаџбина бивао је из дана у дан све већи...

На скуповима Удружења војних пензионера Србије последњих година, у неколико наврата, могла се чути крилатица да су пензионисани подофицири и официри ништа друго до армија у цивилу или резерва која непогрешиво и истински одаје утисак интелектуалне елите, дубоко привржене слободи и слободарству, своме народу и држави. Суштину онога што су људи из садашњег другог ешалона били пре деценију, две, три и више, шта они представљају данас и шта ће бити у будућности, јесте кованица – Једном војник, увек војник!

Популација војних пензионера, када је реч о животном добу, веома је разуђена. Од учесника НОР-а, међу којима су носиоци Споменице 1941. године, још је животно активан један генерал носилац Ордена народног хероја, затим део миљеа војних пензионера су и они који су све до деведесетих година предано и зналачки градили ЈНА, а због својих година нису учествовали у Другом светском рату, до оних који су непоколебиво бранили свој народ у ратовима од 1991. до 1999. године.

Реч је овде о људима који поседују велико знање, али и огромно искуство, које је најчешће одлучујуће у одређеним збивањима. Понеког од њих издаје снага, а већина их још увек, навиклих на трупу, редовно упражњава јутарњу физкултуру.

Кад се прсти лепе за челик оружја

Много тога претурили су преко плећа. Учили су младиће војниковању, како да се понашају у борби, да сачувају главу, а да добро нишане и буду прецизни у ватри. До пре неколико година, знало се, четири пута годишње ишли су са младим војницима на вишедневно стационарно или покретно логоровање. И кад се прсти од хладноће

лепе за челик оружја, и када мозак хоће да прокључа на целих 45 степени у хладу, њихов дом бива платнени шатор. И по киши и по снегу, ветру, олуји, неверама, и када су их нештедимице пратили громови. Замислите све те деценије...

Ма све би лакше било да су подофицири и официри могли да одлуче где ће да службују, па макар секире с неба падале. Када заврше средњу војну школу или неку од војних академија (Војну академију КоВ, Ваздухопловну, Морнаричку, Ваздухопловно-техничку, Техничку војну академију) прво место службовања било је далеко од завичаја. Колико је само било безусловних гарнизона.

Да бисмо дочарали негдашњи живот војних старешина, једно име ћемо посебно поменути: Јован Савић. Голобради водник одлази на острво Иловик. Тамо негде у Кварнеру, јужније од Лошиња. На караули. Сам са двадесет и неколико војника. И дан и ноћ. Да, са војницима 24 часа под истим кровом или у поткопу. Стража на положајима обалске артиљеријске батерије. Организација живота и рада. Друга фаза обуке. Исхрана војника. Занављање ратних материјалних резерви. Све је то на његовим плећима. На острву само педесетак временских мештана. Једна кафана и ништа више. Понекад у доколици Јован „бази“ партију бришкуну са оним старинама. Нема младих с којим би се дружио. Путнички брод на Иловик пристане два-три пута седмично. Ако хоће да оде до Лошиња, мора претходно да прибави дозволу команданта Војноморског упоришта. Еј младости, где пролазиш... Данас је Јован заставник прве класе у пензији. Живи у Београду. Заставничка пензија мала, да би покрила све трошкове. Шта ће, како ће, морао је за мале паре да прихвати посао физичког обезбеђења важног привредног објекта. И тако из дана у дан. Дању и ноћу. По цичи зими и ужареном дану... А часном службом заслужио је да живи нормално, с пензијом којом ће да домаћи следећу. Нажалост није баш тако. Јован је још увек на некој врсти страже... То овај народ треба да зна. Да ли ће бити у прилици да у правом смислу ужива у пензији?!

Колико је само старешина, од краја Другог светског рата, па до деведесетих година минулог века заглавило у Македонији, Словенији, на Косову и Метохији? И како то обично бива у касарни проводе и до 12

сати, често су на дежурствима. Обука напорна и захтевна. Вребају многе опасности. Честа су 24 часовна дежурства, после којих настављају да раде, да обучавају браниоце отаџбине. А онда логоровање, па јесења вежба, затим она зимска у оштрим условима, па летња у којој не смеју да се којим случајем дотакну усеви. Трупа, трупа, трупа. Нема се времена за изласке. Формирају породице, дођу деца, у другом су говорном подручју. Таман се свикну на средину, кад оно – прекоманда. Цело покућство у камион, па у воз и поново у камион. И опет две-три године у новом гарнизону, па нови премештај. Док су мужеви проводили по десетак и више сати у касарнама, бивали на вежбама или логоровањима, супруге су пословале око деце. Мало њих је могло да ради, јер су породичне обавезе биле велике. Нема нана и дека да прискоче у помоћ. Они су тамо негде далеко...

Живот између ратничких добоша

А онда Балканом одјекнуше ратнички добоши. Зацрнио се хоризонт од претећег сецесионизма националистички настројених руководства република у СФРЈ. Надвиле се претње из иностранства. Југословенска народна армија у приправности. Оружани сукоби у Словенији. Паравојска ударила на своју војску. Дигла се кука и мотика. Почини сукоби у Хрватској. ЈНА добија улогу тампон-зоне између сукобљених етничких паравојски. Али, не лези враже, циљ сецесиониста и националиста је управо ЈНА. Пуцају на своју војску из свег оружја. Док су старешине са својим јединицама извршавале важне задатке које им је поверила држава, дотле су им породице биле изложене разним малтретирањима и понижењима...

Потпуковник Сретко Лакић био је те 1991. године начелник штаба бригаде морнаричко-десантне пешадије у Шибенику. Касарну опколиле „зенге“, па доведоше Среткову супругу испред касарне да по њиховом диктату захтева од свог супруга да као главнокомандујући преда јединицу и целокупно наоружање. Ако то не учини, претили су му, убиће му супругу. Сретко није хтео да погази заклетву. Каснијим тортурама супруга је подлегла душевним раанама. Деца остала код бабе и деде. Сретко одлази у завичај, да брани Републику Српску Крајину и тамо остаје до краја рата. Долази у Србију, успоставља контакт са децом. После десетак година успева да се са њима сретне негде у Мађарској... Пре две године Сретко је пресекао инфаркт. Остадоше деца и без оца и без мајке... А он, да је данас жив, засигурно би изабрао исти животни пут. Био је и остао официрчина од главе до пете. Да ли ћемо да заборавимо? Да ли му се држава одужила за све што је урадио?

Агресија НАТО-а на Србију (СРЈ) 1999. године показала је какве је старешине у то време имала наша војска. Мада су планери западне војне алијансе очекивали предају наших бранилаца већ после два-три дана бомбардовања, то се није догодило ни после 78 дана. Ни покушај пробоја копним снагама са територије Албаније ни-

Бригада морнаричко-десантне пешадије у којој је начелник штаба био потпуковник Сретко Лакић представљала је елитну јединицу ЈНА

Поткоп са топом обалске артиљерије о каквом је бринуо Јован Савић

је успео. Јунаци одбране зауставили су вишеструко надмоћнијег непријатеља и у рејону касарне Кошаре и на планини Паштрик. Та одлучност, жилавост и вештине див-јунака нешто је што припада кодном запису у генима српског народа. Наша војска је прва на свету оборила „невидљиви“ авион Ф-117 А. Браниоци су те 1999. године припремили читав арсенал електронских и других мамаца који су привукли пројектиле НАТО-а, чиме су спашени животи наших војника а скупocene ракете завршиле у ораницама. Високософистицирана техника западне војне алијансе није помогла ни у лову на наше ракетне јединице ПВО. Први пут у историји ХАРМ ракете нису погађале циљеве већ су зујале покрај њих и заривале се у земљу. Да, ратовање је и умовање. Тога се наша војска строго придржава. Много је још неиспричаних прича...

Какав је одговор добио посланик

Не каже се тек тако да војнички хлеб има чак осам кора. Ко га није пробао, те-

шко да о њему може да суди. А вазда је било оних који завидели подофицирима и официрима, сматрајући да, рецимо, имају велике плате. А никада старешине нису имале велике плате, нарочито ако се оне ставе наспрам свих мука кроз које прођу извршавајући одговорне задатке. Уосталом, нема богаташа међу бившим војним лицима. Ево само једног примера из прошлости. Када је пре више од три деценије покренута процедура за усклађивање плата у ЈНА, у складу са растом трошкова живота, неко од посланика се томе супротставио. Реаговао је тадашњи савезни секретар за народну одбрану генерал армије Никола Љубичић. Питао је посланике да ли је било ко од њих уписао сина у неку од војних школа, када је већ наводно тако висок стандард војних старешина. Нико се није огласио. Усклађивање је прошло без и једног гласа против.

Војни пензионери су ретка друштвена група, а тако је било и док су били у активној војној служби да, осим пензија, немају другу врсту прихода. Већини њих супруге нису зарадиле своју пензију јер су морале

да извршавају породичне обавезе. Њихова деца најчешће не раде, јер су у штетним приватизацијама пре деценију и више остали без посла. Аутор ових редака познаје колегу којем је 95 лета. Намерно му нећемо споменути име. Тај човек коме је син преминуо пре три године, издржава унуку лекара која не може да се дочепа посла.

Не треба се чудити чињеници што су војни пензионери много тога научили о праву, покушавајући да остваре закинута права када је реч о пензијама или другим областима значајним за живот. Не треба им замерати ни на томе што су и државу у два наврата морали масовно да туже. И били су у праву. У маратонским судским процесима у два наврата су извојевали победу. У другом процесу закинута су за 4,21 одсто. Чињенице су на страни војних пензионера, али су судови одлучили другачије?! Сада бију битку да се нарушено војно здравство врати у нормалан колосек. Јер здравље им је ипак најпрече...

Нећемо ламентовати над судбином војних пензионера. Али податак да око 4.500 пензионисаних подофицира и официра немају било какав кров над главом, онепокојава. Исто толико њих немају одговарајући стан, па су све наде упрте у започету државну стамбену изградњу. Када тај програм за три-четири године буде окончан, верује се да ће стамбено бити збринути макар војни пензионери без крова над главом, а и већина оних који су без одговарајућег стана.

Неисцрпан извор родољубивих кадрова

Опредељење Министарства одбране да систем одбране брине о својим људима од првих дана школовања, преко деценија служења држави, до пензионерских дана и последњег даха, наишло је на неподељено одобравање војних пензионера. Како је најављено, већ 2019. године биће отворен први геријатријски центар за војне пензионере. То је догађај на који се чека безмало осам деценија.

Војнопензионерска популација је неисцрпан извор високообразованих војних кадрова са огромним искуством. Ако Србија било када буде у опасности, по већ устаљеној патриотској матрици, у ратне јединице похитаће витални војни пензионери.

Истраживања и статистика указују да војни пензионери који су приликом пријема у војску морали да имају беспрекорно здравље, у просеку живе од осам до десет година краће од својих цивилних колега. То свакако много говори о тежини официрског позива.

Други ешалон је чврст као гранит и до крајњих граница одлучан и спреман за одбрану слободе свога народа. Држава би требало само мало више да поклони пажњу својим браниоцима. Заслужили су то чиста образа, чашћу и достојанством. И великим делима које ваља објективно вредновати.

Звонимир ПЕШИЋ

Не би требало дубоко засецати у научни опус Милутина Миланковића да би се добио одговор зашто је Унеско 2009. годину прогласио његовом, док га је светска наука сврстала међу пет највећих научника света 20. века. У години која протиче у знаку 130-годишњице рођења тог свестраног српског и светског генија довољно је помислити да без научних резултата овог неуморног истраживача климатских промена на Земљиној кугли, астронома, геофизичара, великог математичара и касно схваћеног путника кроз простор и време, не би било ни темеља модерне климатологије и климатског моделовања.

Писац капиталног дела „Канон осунчавања и његова примена на проблем ледених доба” и творац досад најпрецизније урађеног календара рођен је 16. маја 1879. у Даљу (Хрватска), где су се његови преци, напуштајући вековно огњиште, под вођством патријарха Арсенија Трећег Чарнојевића, доселили са Косова у последњој деценији 17. века.

Миланковићи су били не само једна од најстаријих него и највиђенијих српских породица која се у то време нашла на обалама Дунава. Већ треће колено те угледне породице сврстава се у учене људе. Милутинов прадеда завршио је правне науке, док се касније посебно истичу филозоф Урош Миланковић и Милутинов отац, Милан, уважени трговац и земљопоседник, чија су деца одрастала уз гувернанте, које су их, од малих ногу, училе немачком језику и лепом понашању. Основну школу Миланковић је завршио у властитој кући – ангажовањем учитеља и посебно плаћених наставника од којих је сазнао и научио много више него деца која су похађала редовну школу. У свом обимном делу „Успомене, доживљаји и сазнања” он не пропушта да нагласи како је, захваљујући томе што је рођен у имућној породици, био у прилици да стекне веома завидно почетно образовање и да у најранијој младости испољи наклоност ка самосталном, креативном раду, приписујући то, донекле, честом побољевању и „слабашном телу, неспособном за некакве веће физичке напоре”, тако да је – док су се његова браћа и други дечади излагали извесним „вратоломијама”, трчању и разним физичким вежбама – најрадије остајао у кући, у породичној библиотеци и препуштао се дугом маштању које је просто надирало после сваке прочитане књиге. Због тога је, свакако, теже него његова браћа поднео празнину која је настала прераном смрћу оца (умро је када је Милутину било само седам година). Врло брзо бригу о њему преузео је ујак Васа, који га је свесрдно прихватио и целог живота био његов чврст ослонац у сваком погледу.

Милутин је имао десет година када је, тешка срца, морао да напусти родни Даљ и да школовање настави у редовној школи – класичној гимназији, која је трајала осам година, после које је било могуће уписати студије књижевности, медицине, права, филозофије, изучавати грчки и латински језик или се определити за тзв. реалку која је имала седам разреда и припремала ученике за одлазак на високе техничке и пољопривредне школе. Милутин је знао да је отац желео да он заврши Високу пољопривредну школу (у Бечу) како би, као учен домаћин једнога дана, заједно са браћом, преузео бригу о прилично вели-

Великани светске науке: Милутин Миланковић

НЕУМОРНИ ИСТРАЖИВАЧ КЛИМАТСКИХ ПРОМЕНА

Светска наука је Милутина Миланковића сврстала међу пет највећих научника 20. века, а Унеско је 2009. прогласио његовом годином. По један кратер на Месецу и Марсу, као и један астероид носе име нашег славног научника. Миланковић је утемељивач модерне климатологије и климатског моделовања, његова су истраживања веома значајна и за предвиђања климатских промена у будућности. Творац је најпрецизнијег календара.

Пише
Влада РИСТИЋ

У седмом разреду осиечке реалке Милутину Миланковићу је минералогiju и геологију предавао професор Мојо Медић, велики познавалац природописа и, што је још занимљивије, школски друг Николе Тесле из Карловачке реалне гимназије (Мојо Медић је био први, а Никола Тесла други ђак у разреду), што је код младог Миланковића стварало осећај дивљења и посебног за-

довољства, јер га изузетан наставник упућује у многе тајне једног тако занимљивог предмета као што је геологија са минералогijом.

Иако је био болешљив и често изостајао са наставе, Миланковић је био најбољи у разреду. Настајао је да учи са разумевањем, да на самом часу савлада што више градива, тако да му је остајало доста времена за читање и за друге, ваншколске, активности. Читао је сваковрсну литературу, а посебно се занимао за стручна штива, као што је било оно у књизи насловљеној са „Цртице о магнетизму и електрицитету”, чији је аутор био професор Отон Кучара (оснивач загребачке Народне опсерваторије). Та књига му је открила мноштво занимљивости из живота и рада знаменитих научника и подстакла га да набави галванске елементе, проводнике и разне помоћне уређаје и алате како би направио своју малу „лабораторију” у којој је експериментисао, можда боље него да је време проводио у гимназијском кабинету за физику.

Одлазак у Беч

Пошто је веома успешно завршио гимназију, Миланковићу је његов велики учитељ и искрени пријатељ Владимир Варићак саветовао да упише студије на Технич-

ком имању од „57 хектара њива расутих поред Дунава”. Ипак, испало је сасвим другачије, зато што Милутина није занимала пољопривреда, већ техника, посебно електротехника. Зато је уписао „реалку” у недалекој Осиеку, која му је отворила пут ка Техничкој високој школи у Бечу.

Школовање у Осиеку

Време проведено у Осиеку и реалној гимназији остало је у снажном Милутиновом сећању, сем осталог и због тога што је брзо „запао за око веома строгим професорима”, посебно Владимиру Варићку, једином доктору математичких наука међу ондашњим средњошколским професорима, за којег се може рећи да је био у средшту Миланковићевог интелектуалног успона и каснијег прерастања у великана српске и светске науке. „Варићак је на мене”, писао је Милутин Миланковић, „имао највећи утицај од свих мојих наставника. Он је пронашао у мени стварне способности и развио их са пуно љубави и труда. Учинио ме је самосталним и ја сам се, не обазирјући се више на школске програме, развијао у оном правцу који су ми моје способности одређивале... У мени се развила љубав за науку и амбиција да јој служим.”

кој високој школи у Бечу, на којој ће му математику предавати један од, у то време, најбољих професора – Чех Емануел Чубер. „Чубер је“, рекао му је тада Варићак, „најбоља школа математике. Од њега ћеш највише научити, док ће ти студије технике омогућити да широко примениш математичка знања која поседујеш“

Октобра 1896. године Миланковић започиње студије технике у Бечу, грађевински смер, где га је професор Чубер, који му је касније постао врло близак, постепено уводио у велике тајне чисте математике, што ће му бити од велике користи као грађевинском инжењеру, али још више као универзитетском професору и истраживачу климатских промена на планетама Сунчевог система, поготово нашој.

Осим Чубера, на Миланковића је снажно утицао још један професор бечке Техничке високе школе. Био је то Јохан Брик, професор науке о грађењу мостова, који га је упућивао у проблематику са којом се мора срести готово сваки грађевински инжењер. Предавања професора Брика, који се уместо графичком (геометријском) користио математичком анализом, веома су занимала младог Миланковића, јер је могао да обнови, употпуни и практично примени властито познавање више математике. „Брикова метода пројектовања засвођених мостова“, писао је Миланковић у Успоменама, „врло ми се омилила и у њој сам се толико увежбао да сам са лакоћом израдио још два таква пројекта за своја два друга која нису била у стању да то сами ураде.“

Захваљујући знању које му је улио професор Брик, Миланковић је врло брзо урадио и пројекат полупараболичног железничког моста, стекавши сигурност у пројектовању која га је пратила и онда када је почео да се бави фундаменталним истраживањима. А професор Брик је својим студентом био толико одушевљен да му је касније, када је Миланковић одбранио докторску дисертацију, рекао да ће предложити да преузме катедру за армирани бетон на Техничкој високој школи у Бечу.

У мају 1902. године Милутин Миланковић је дао последњи испит на студијама грађевине у Бечу. У Загреб одлази на службу војног рока (у школу за резервне официре) и поново се среће са Владими-

ром Варићак, који је у међувремену напустио осигељку реалну гимназију и постао професор Загребачког универзитета. Свог негдашњег одличног ученика, а сада младог грађевинског инжењера, саветује да не губи време него да, док размишља о сталном запослењу у грађевинској струци, почне да ради на докторској дисертацији.

Убрзо Миланковић се опредељује за тему под називом „Прилог теорији кривих притисака“, коју успешно брани пред комисијом свог омиљеног професора Брика. Тако се сврстао међу малобројне докторе грађевине у тадашњој Аустроугарској и – 17. децембра 1904. године – постао први Србин промовисан у доктора техничких наука.

Миланковићева дисертација и математичке методе, којима се користио у статичким прорачунима за поједине грађевинске објекте, скренули су велику пажњу стручњака, тако да су нека научна сазнања, до којих је дошао први српски доктор техничких наука, ушла у многе светске грађевинске уџбенике ондашњег времена, а нека су актуелна и данас.

Све се то догађа у време када Миланковић, млади грађевински инжењер, налази свој први посао у већ увелико познатом „Предузећу за бетонску градњу“, чији је власник био Адолф фон Пител, а које је гранало послове не само по Аустроугарској, него и широм Европе. Армирани бетон убрзано осваја грађевинску делатност, тако да се готово сви велики предузимачи окрећу његовој примени. „За мој, донекле метеорски, успех“, говорио је својевремено Миланковић, „могу понајпре да захвалим солидном теоријском знању... Ушао сам у потпуно ново техничко подручје где није било ни искусних, ни теоретски поткованих стручњака, тако да сам се врло брзо успео на сам врх.“

Миланковићев приступ практичним проблемима и изузетна теоријска знања остала су тако убедљив утисак на газду, барона Питела, да је једном приликом рекао: „Сви ти инжењери су моја генерација, са многим сам друговао у школи и остао присан пријатељ, тако да знам колико су тешки. Сви ми, међутим, заједно, не знамо толико колико овај наш млади доктор технике.“

(Наставак у следећем броју)

МАТЕМАТИЧКА ТЕОРИЈА

Сусрет са Владимиром Варићак, гимназијским професором са докторском титулом, који је открио изузетну Миланковићеву надареност за математику, био је пресудан за касније његово дубоко продирање у многе природне тајне, посебно у мноштво загонетних појава климатских промена на нашој планети, што је довело до развоја математичке теорије на основу које је било могуће прецизно израчунати промене климе не само Земље, већ и других планета Сунчевог система, и то стотинама хиљада година у прошлости, али и у будућности. Управо та могућност да се са одређеном прецизношћу задре у блиску и даљу будућност климатских промена на Земљиној кугли од великог је значаја за целокупно човечанство.

ТЕСЛА И МИЛАНКОВИЋ

У осигељкој гимназији, коју је похађао и Милутин Миланковић, земљопис је предавао Мојо Медић, школски друг Николе Тесле из госпићке ћесарско-краљевске реалке и Карловачке гимназије. По успешности Мојо Медић је био први, а Никола Тесла други ђак у разреду.

Речи дивљења и хвале, којима су негдашњи професори обасипали Теслу, Миланковић је слушао и на Бечкој техници. Миланковић је био на студијама у аустријској престоници када је Висока техничка школа, 1922. године, прогласила Николу Теслу за почасног доктора електротехничких наука.

Два наша генијална научника се, стицајем околности, никада нису сретла, али су се дописивала. Први писани траг да су та два великана ступила у везу потиче из 1931. године. Међу бројним телеграмима славних мислилаца и представника угледних научних установа, упућеним Николи Тесли поводом обележавања његовог 75. рођендана, налази се и телеграм Милутина Миланковића.

ТЕЖИМ ПУТЕМ ДО ЦИЉА

Милутин Миланковића је на студијама у Бечу посебно интересовала аналитичка метода решавања конкретних инжењерских (практичних) проблема. Истина, постојала је једноставнија, лакша и очигледнија графичка метода. Њу су, махом, тада користили не само студенти, него и већ познати инжењери.

Наш будући научник је, међутим, запазео да та метода има низ недостатака, посебно када су у питању сложенији и на извесан начин суптилнији и конструктивнији рачуни. А управо су тада почели да се граде већи и сложенији објекти од армираног бетона где су статички прорачуни били од пресудног значаја.

Миланковића је та област умногоме привлачила и указивала му на даљи, али и тежи пут научног усавршавања и напредовања.

Свет у променама СРБИЈА ДОБИЈА „ЛЕТЕЋЕ ТОПОВЊАЧЕ”

Ми-35

Ми-35 је наоружан топом, невођеним и вођеним ракетама

**Ми-35 је употребљаван у Сирији,
а основна верзија Ми-24 у многим
локалним ратовима**

Председник Србије Александар Вучић изјавио је да ће Војсци Србије током ове године бити испоручено седам нових хеликоптера из Русије, што како је рекао, уз девет Ербасових хеликоптера Х-145 који су већ купљени за потребе војске и полиције, значи да ће Србија добити „више исправних и много вреднијих летелица него у претходних 30 година”.

Вучић је поводом посете руског председника Владимира Путина Београду, казао да две земље имају веома добру војно-техничку сарадњу као и да су током разговора потврђене наруџбине различитих одбрамбених система из Русије.

„Ове године добијамо седам нових хеликоптера, четири Ми-35 који су међу најмодернијим и најбољим борбеним хеликоптерима на свету. Видим да их неки у окружењу који развијају мрежњу према Србији и мени зову 'Вучићевим вражјим кочијама', то нису никакве кочије, то су дивне летелице, веома моћне за одбрану земље”, казао је Вучић.

Он је казао да ће из Русије током године стићи у Србију и три нова транспортна хеликоптера Ми-17. „Са девет хеликоптера Х-145 које смо купили од Ербаса, добићемо ове године више исправних и много вреднијих летелица него у претходних 30 година. То довољно говори о стању нашег буџета, наших јавних финансија”, казао је председник Србије. Вучић је додао да ће бити настављена модернизација 14 ловачких авиона МиГ-29 РВ и ПВО уградњом како је рекао, „најмодернијих радарских система”.

„Они нам чувају небо од свих уљеза и суштина је ко ће кога пре да види у ваздуху пошто су ракете ваздух-ваздух мање-више сличне. Тај који пре види противника у ваздуху, има предност, зато смо посебно уложили у радаре за наше авионе. Све то треба да буде завршено до половине 2020. године и тада ће одбрамбена моћ Србије бити значајно увећана у односу на све оно што смо до сада имали”, казао је Вучић, преноси Бета.

Нови радари на модернизованим „миговима 29”

Када Војска Србије буде добила јуришне, борбене хеликоптере Ми-35, имаће летелицу какву ни ЈНА није имала. Наиме, до сада испоручене летелице Ми-17 (модернизована варијанта Ми-8) и „миг 29” познате су генерацијама наших пилота. За противоклопну борбу, односно подршку сопственим снагама на земљи, што је основна намена Ми-35, сада је предвиђен лаки хеликоптер „газела”.

Некадашња Јединица за специјалне операције РДБ-а МУП-а Србије имала је два хеликоптера Ми-24, а Ми-35 је заправо његова извозна модернизована варијанта, и они су предати војсци али су свој летни век завршили скрајнути на стајанци аеродрома у Батајници. Ми-35 познат је и као „летећа топовњача”.

Српски „мигови 29” имаће савремене радаре и ракете ваздух-ваздух

Хеликоптер Ми-17 идеалан за превоз специјалаца

Испорука три транспортна хеликоптера Ми-17, са три која се већ налазе у саставу Ратног ваздухопловства и противваздухопловне одбране, практично ће покривати минимум потреба Војске Србије када је реч о летелицама овог типа. Ту је и још неколико хеликоптера Ми-8 наслеђених од ЈНА који и данас лете.

Када је реч о „миговима 29”, председник Србије је, упркос различитим спекулацијама везаним за модернизацију ових ловачких авиона, поновио да ће ови авиони добити нове радаре и ракете ваздух-ваздух.

Србија ће добити и девет „Ербасових” хеликоптера Х-145М, од којих ће пет отићи у Војску Србије а четири у Хеликоптерску јединицу МУП-а Србије. Војни хеликоптери биће намењени за дејство по циљевима на земљи, превоз специјалаца, трагање и спасавање.

М.Г.

Извор: Политика

Х-145 М, како је најављено, ове године стиже у РВ и ПВО и Хеликоптерску јединицу МУП-а

Технолошки новитети мењају навике

ЛЕТЕЋИ ТАКСИ ДОГОДИНЕ НА ПРОБНОМ ЛЕТУ

Тренутно најмање 19 компанија ради на летећим аутомобилима, од великих попут „Боинга“ и „Ербаса“ до малих стартапа као што је „Кити хок“, власништво оснивача „Гугла“ Ларија Пејџа.

Звезда сајма у Лас Вегасу је футуристичко возило „Бел нексуса“, фирме која се налази на списку потенцијалних партнера „Убера“ да за њих производи летећа возила.

Посетиоци јануарског сајма технике у Лас Вегасу годинама су се пола у шали, пола у збиљи питали зашто на штандовима, ако већ приказују како ће изгледати будућност, нема летећих аутомобила. Све до 2016, када је кинески стартап „Еханг“ представио свој модел беспилотне летелице која може да превезе једну особу тридесетак километара брзином од 100 километара на сат. Наредне године је приказана и „Ербасова“ визија таксија који проблем саобраћајног метежа решава тако што у критичном тренутку одбаци точкове на посебној станици и за кров качи масивни дрон да га подигне у ваздух.

Док „Ербасова“ идеја не постане реалност, а то је по тадашњим проценама за осам година, ових дана је у Лас Вегасу звезда сајма футуристичко возило „Бел нексуса“, фирме која се налази на списку потенцијалних партнера „Убера“ да за њих производи летећа возила.

Компанија са великим искуством у производњи хеликоптера представила је прототип малог возила за четири особе и пилота, са шест пропелера, најављујући да пробне војње планирају за следећу годину. Возило на хибридни погон полетаће вертикално с крова или с лансиране платформе.

Фирма која је деценијама један од водећих произвођача комерцијалних и војних летелица с вертикалним полетањем и слетањем, некада позната као „Бел хеликоптер“, прошле године је променила име у „Бел нексус“ и профилисала се као технолошка компанија. Била је једна од првих која се 2017. удружила са „Убером“ када је америчка компанија која пружа такси услуге широм света први пут најавила амбициозне планове о флоти летећих таксија. Од тада вредно ради на дизајну и у Лас Вегасу је показала докле се стигло.

Огромни поклопци скривају роторе да се путници невични лету хеликоптером не би оглашавали да ће их брзи краци пропелера повредити. У кабини има места за пет особа укључујући пилота, а укупна тежина празног возила је око 270 килограма.

„Ово није играчка. Ово је летелица којом бисте без размишљања превезли породицу“, рекао је за портал „Верџ“ Скот Дренан, директор за иновације у „Бел нексусу“.

Одлучили су се да погон не буде само електрични како би могла да пређе веће раздаљине и понесе више терета. Циљ је да летелица не буде перцепирана само као летећи такси, јер постоји широка могућност примене у логистичким службама па чак и у војсци.

„Убер“ је склопио партнерство са неколико произвођача и тесно сарађује са регулаторним телима како би имао што боље шансе да понуди потпуно функционалну такси службу у ваздуху. У флоти ће бити искључиво електрична возила, што искључује хибридни систем као што је „Бел нексусов“. Без обзира на то, „Убер“ је поздрављив представљени концепт као важан први корак ка „електричној комерцијалној

Прототип је представљен ове седмице на сајмуу Лас Вегасу (Принтскрин Јутјуб)

летећој такси служби“.

Компанија „Терафуџа“ у септембру је најавила да ће у току ове године ставити у комерцијалну употребу своје летеће возило које у стилу трансформерса скупља крила тако да лиценцирани пилот може да га лакше паркира у гаражу и одатле по потреби одвезе до најближе писте за полетање.

Америчка управа за авио-саобраћај дала је овој компанији, која је од 2017. у власништву кинеске холдингу групе „Ђили“, специјалну дозволу за тестирање у јулу прошле године. Осам возила паркирано је

у хангару у Њу Хемпширу. Изгледа као авион из цртаног филма, али може да пређе 650 километара брзином од 160 километара на сат на максималној висини од око 3.000 метара.

Ако се остваре амбиције јапанске фирме „Картиватор“, која уз подршку „Тојоте“ ради на летећем аутомобилу, једна таква летелица биће употребљена приликом паљења олимпијског пламена на свечаном отварању Олимпијских игара у Токију 2020. године.

Ј. Каваја
Извор: Политика

Традиционално окупљање Васојевића

ВЕЧЕ ПОСВЕЋЕНО ЈУНАШТВУ

Бадње вече представници Васојевића обележили су у ресторану „Аеро клуб“ у Београду. Била је то прича о Мојковачкој бици, на занимљив начин, јер су је беседама дочарали проф. др Милија Зечевић, др Лука Кастратовић, генерал-мајор у пензији и пуковник др Михајло Зоговић. А битка се и збила на Бадње вече 1916. године.

Између говорника одјекивале су гусле и резак глас гуслара Ђорђа Копривице. Народне песме из Лијеве реке и беранског краја акапела је отпевала Бранка Шћепановић. Своје стихове казивао је Дане Ђулафић...

За многе који изучавају беседништво то вече представља праву ризницу израза и богатства говора. Окупљенима су се обратили и новинар Мирослав Стојановић, професор др Јован Стриковић, проф. др Радован Паповић. Евоциране су и успомене на војводу Петра Бојовића, говорило се о беранској гимназији која је изнедрила више од 200 доктора наука.

Сваки минут програма за то вече испуњен је изузетним садржајима. Иће и пиће били су тек успутни пратиоци Бадње вечери.

З. П.

Дружење војних пензионера у Горњем Милановцу

ТРАДИЦИЈА СЕ НАСТАВЉА

Већ неколико година у организацији општинске организације у Г. Милановцу одржавају се годишњи сусрети чланова УВПС и бивших припадника 335. пука везе (пв), на којима се окупи 60-70 особа. Ове године спојене су две активности – обележавање 25-годишњице формирања општинске организације УВПС Г. Милановац и сусрет бивших припадника 335. пв. Тај сусрет организован је 22. децембра, за који су многи емотивно везани. Било је то време када су садашњи ветерани били млади, пуни жеља и планова.

У сарадњи са Командом ЦОВИ, учињена је посета спомен-соби јединица везе које су лоцирале у касарни „Војвода Радомир Путник“, где су присутни упознати са историјатом настанка везе у Србији.

На пригодној свечаности, одато је признање припадницима организације УВПС са стажом дугим 25 година, уз жеље да што дуже буду чланови.

Посебна захвалност одата је бившим припадницима 335.пв који су се одазвали позиву, међу којима се истиче 88 годишњи пуковник у пензији Дука Марјан и Мирко Милићевић, који су некада били команданти јединице

Дружење је, по већ устаљеном обичају, завршено заједничким ручком, уз музику и уз договор да се и идуће године 22. децембра, опет сретну у још већем броју.

Р. Васовић

Активности МО УВП Батајница

ЈУБИЛАРНО ДРУЖЕЊЕ ЗА ДАН ЈНА

Месна организација УВП Батајница је 22. децембра у ресторану „Стара Буковица“ у Батајници десети пут обележила Дан ЈНА. На дружењу су, уз чланове те организације, били председник МЗ Батајница Никола Арнаут, председник ОпОд УВП Земун Славко Дошеновић, секретар Трајке Митушев и члан Милан Бига, са Бежанијске косе Милан Миодраг, те представници удружења „Ђира „Личка калдрма и члан Удружења пензионера Батајнице Жика Јанковић.

Присутнима се обратио председник месне организације Рефик Спихић, који је истакао значај дружења за све оне који су били на служби у ЈНА, те рекавши да су на тај дан многи добили унапређења, одликовања, похвале, да су проглашаване најбоље јединице... Он је нагласио да треба поштовати прошлост у којој су многи остварили животне жеље, нашта је организација поносна.

На дружењу су говорили председник ОпОд УВП Земун Славко Дошеновић, који је присутне информисао о актуелним проблемима и питањима УВП Србије и уручио признања најзаслужнијима. Књигом су награђени Нинко Радић, Младен Војводић и Војислав Стјепановић, а захвалница је додељена Јохани Борић која је била спречена да дође због болести.

Поздравну реч одржао је и председник МЗ Батајница Никола Арнаут, изговарајући похвале о сарадњи удружења и МЗ.

У име удружења „Ђира“ Личка Калдрма говорио је Жељко Бурсаћ и уручио књигу месној организацији УВП о егзодусу Срба из Српске Крајине 1995. године,

После протоколарног дела, дружење је настављено уз јело, пиће, песму, игру и евоцирање успомена из историјске и војничке прошлости од Триглава до Ђевђелије.

Р. С.

Окупљање бивших припадника
зајечарске бригаде и дивизије

ПРИЈАВЉИВАЊЕ ДО КРАЈА ФЕБРУАРА

Обавештавају се бивши припадници 9. пбр и 23. пд из Зајечара који су били на служби у том граду да се заједничко дружење планира 11. 3. 2019. године у Зајечару.

Заинтересовани могу да се пријаве до краја фебруара 2019. године. Пријаве за дружење: За Беорад и Војводину – Зоран Ивић, телефон 064/9293090; за јужну Србију и Ниш – Миодраг Милић, телефон 064/1248058; за Тимочку Крајину и Зајечар – Драган Дабетић, 064/1451995.

ЗА ОРГАНИЗАЦИОНИ ОДБОР
Љубомир Рељанови

По лекарско уверење за
дозволу за оружје и на
ВМА

ПОТРЕБНИ НАЛАЗ ЛЕКАРА И ЗДРАВСТВЕНА КЊИЖИЦА

Институт за медицину рада који се налази у згради ВМА - четврти спрат издаје лекарско уверење за дозволу за ношење - држање оружја. Цена уверења је 3.500 динара.

За процедуру издавања лекарског уверења потребни су здравствена књижица и налаз о здравственом стању које издаје изабрани лекар.

Ради заказивања прегледа и издавања уверења контактирати главну сестру Драгану (телефон: 063/203-024).

О њима се говори и пише

УСПЕШНИ ДОПИСНИК И СВЕСТРАНИ АКТИВИСТА

Наших дописника сетимо се и обично о њима пишемо када напусте овај свет. Ево једне изнимке. Стеван Стојановић, иако у деветој деценији живота, у добром је и физичком и психичком стању, али својим дугогодишњим новинарским радом заслужио је да за живота прочита шта мисле његови другови о њему, да уз његов чланак у „Војном ветерану“ буде и новинарски прилог о њему.

Рођен је 1936. године у околини Житорађе. Основну школу похађао је у Бојнику, Краљево и Нишу. Године 1952. долази на школова-

ње у 1. класу ондашње Инжињеријске подофицирске школе, па Средње војне школе у Карловцу, коју завршава после две године.

Службовао је у гарнизонима Свилајнац, Краљево, Обреновац и Шабат, у којем је пензионисан. Као инжињерац учествовао је у изградњи кружног пута око Београда педесетих година минулог века. Био је један од старешина у нашем одреду на Синају 1957/1958. године.

У Свилајцу се оженио Косаром са којом има две кћери, а од њих петоро унукади и шесторо праунукади. Сада ужива као деда и прадеда.

Стево није

јурио положаје и чинове. Сваку дужност обављао је крајње одговорно и успешно, што потврђују и многобројна признања. Био је активан у извиђачкој организацији, десет година „владао“ је као суверени фудбалски судија. Ипак, највише је допринео новинарству. Био је сарадник многих листова у градовима где је живео, посебно у Шапцу. Активан је и у организацији Удружења војних пензионера, редовно присуствује дружењима инжињераца свих класа Војне академије и Средње војне школе која се, сваког 7. марта, одржавају на Дан инжињерије ЈНА. На многобројним манифестацијама родољубивог карактера може се срести најчешће са фото-апаратом у рукама.

Стевану пожелимо добро здравље и још велик број прилога у „Војном ветерану“

М. Чавић

Стеван Стојановић
као припадник
„плавих шлемова“
на Синају ... данас

Запис из Крушевца

ТРАДИЦИОНАЛНА СВЕЧАНOST

Један од приоритетних задатака ГрОд УВП Крушевац је помоћ деци палих бораца и ратних војних инвалида.

Реализацију хуманитарне акције „Један пакетић – много љубави“ за децу палих бораца и ратних војних инвалида ГрОд испланирао је до детаља, због чега је она у потпуности успела. Акцију је новчаним прилогом подржао Извршни одбор ГлОд Удружења војних пензионера Србије.

Свечаност је одржана у кантини касарне „Цар Лазар“, а почела је поздравним говором председника УВП Крушевац Душана Самарџића, који је деци и родитељима честитао новогодишње и божићне празнике, пожео им добро здравље, дуг живот и личну срећу, а председнику ИзОд Зорану

Вучковићу захвалио је на помоћи.

Велику заслугу за ову традиционалну свечаност имају секретар Горан Мишковић, благајник Раданка Вуловић и наравно председник Душан Самарџић. Улогу Деда Мраза преузео је повереник из Бруса Зоран Миловановић, који је деци дочарао новогодишњу атмосферу и створио пријатни амбијент.

ГрОд УВП Крушевац захваљује команданту гарнизона пуковнику Радету Рњаковић и управнику ресторана Добривоју Добродолцу на помоћи у реализацији те акције. Градска организација УВП Крушевац је, по ко зна који пут, на делу потврдила да је с правом социјално-хуманитарна организација.

Након завршетка ове лепе акције, цео Градски одбор и део чланова УВПС, наставио је традиционално дружење поводом одлазеће календарске године и успешно реализованог Годишњег плана рада, у ресторану „Код Крлета“, уз пригледан мени и изузетно послужење особља ресторана.

Мр А. Симоновски

Испраћена стара и
дочекана нова
година

ТАЛЕ ДЕДА-МРАЗ

Општински одбор УВПС Земун одржао је 24. децембра у својим просторијама састанак на којем је свечано испраћена стара година. На дневном реду састанка који је отворио председник општинског одбора Славко Дошеновић било је усвајање закључака са прошле седмице, затим информисање о одржаној седници Главног одбора УВПС, усвајање годишњег плана рада за идућу годину и финансијског плана за 2019. годину. Такође је одређена и комисија за попис инвентара.

Двадесетак малишана обрадовано је новогодишњим пакетићима, а

деда мраз је био, а ко би други, до Тале Традиционале, (Трајче Митушев).

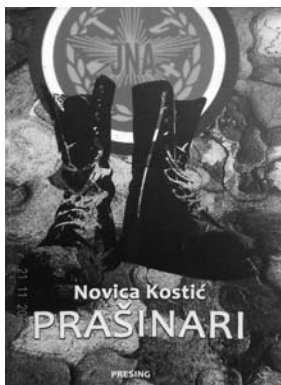
У ресторану „Стара капетанија“ потом је настављено е дружење са цивилним пензионерима. Т. М.

Живот преточен у роман

КАДА ОФИЦИР ПИШЕ

Новица Костић, потпуковник у пензији, одавно је познат као песник и писац. Најпознатија му је песма „Натичи Като још једно пице“ коју пева Шабан Шаулић. Ту и све друге песме уврстио је у богату збирку. А касније, када је увидео да му тај посао иде од руке, почео је да пише и прозу. Писао је свуда где је службовао, а контакти са друговима у гарнизонима умногоме су му помогли да искаже оно што види и осећа.

Као начелник Централног Дома ЈНА у Београду, једно време и референт за културу, имао је среће да стално буде у контакту са многим војним и цивилним лицима, што му је у писању давало инспирацију. Написао је и роман „Прашинари“.

нар". Ипак, овај „тврди војник“ има и меко и романтично срце.

Роман „Прашинари“ је врло специфичан. Говори о органима безбедности у за време последњег рата. У роману је описано много занимљивих догађаја - истинитих случајева и како су разрешени. Овако нешто мало ко је до сада описао и јавности саопштавао, нарочито шта и како раде војни органи безбедности. И то још у ратној ситуацији.

Новица роман почиње описом најављене Титове посете Приштини, тамо негде далеке седамдесете године, затим осликава како и шта су радили официри безбедности, описује њихове доживљаје... И тако редом, од догађаја до догађаја, ратно стање и све што има везе са безбедношћу јединица у којима је службовао...

Као сваки аутор писане речи и Новица Костић жели да роман прочитају првенствено млађи читаоци, јер им се пружа прилика да из „прве руке“ сазнају шта се догађало током последњег рата.

Роман „Прашинари“ писан је народним језиком, свима је разумљив и лако читљив, па се препоручује војном и цивилном читалаштву.

Стојановић

Слава Свети врач у Војној болници Ниш

ОСВЕШТАНА КАПЕЛА

У последње време све се више улаже у Војну болницу Ниш, тако да је уграђена опрема у вредности изнад милион евра, чиме је значајно унапређена служба и омогућено пацијентима да добију много бољу здравствену заштиту, негу и услуге.

На сам дан славе Свети Врач освештана је капела Светих Бесребреника Козме и Дамјана, у којој је одржана света литургија, а резање славског колача обавио је његово преосвештенство Владика Нишки.

Капела Светих Бесребреника Козме и Дамјана, изграђена је 1918. године у непосредној близини Ћеле Куле. Основна сврха је била за по-

требе болесника и особља Војне болнице Ниш, али је временом изгубила ту функцију. И поред дугог временског периода и поред дозиданог објекта са западне стране, сачувала је своју богослужбену намену. Оно што је битно за ову капелу је да се налази такође поред самог споменика Ћеле Кула, који је историјски показатељ страдања српског народа.

Након успостављања верске службе у Војсци Србије 2014. године, указала се потреба да се у јединицама и установама Војске Србије обезбеди богослужбени простор.

Опремање богослужбеног простора, обављено је уз помоћ Нишке епархије, а сав материјал је обезбедила Војна болница.

Нишки владика је истакао да ће се у овом објекту обављати служба једном недељно, а ако треба и чешће, а обављаће је војни свештеник.

Мр М. Пантелић

Сећање на новосадску рацију у Другом светском рату

ОДАТА ПОШТА ЖРТВАМА

Злогласна акција окупационих снага у Другом светском рату, познатија као новосадска рација, један је од најтрагичнијих догађаја у историји тог града, у којој су мађарске окупационе фашистичке власти убиле, или живе гурнуле под лед залеђеног Дунава, између 1300 и 1700 Срба, Јевреја и Рома, житеља Новог Сада, међу којима и велики број жена, деце, старца. У знак сећања на жртве, данас је у Новом Саду обележена 77. годишњица њиховог страдања.

Помену жртвама рације, који су заједнички организовали Град Нови Сад, Јеврејска општина и Епархија Бачка, поред више од хиљаду грађана, присуствовали су и председник Владе Војводине Игор Мировић, председник војвођанске Скупштине Иштван Пастор, градоначелник Новог Сада Милош Вучевић, командант Прве бригаде Копнене војске пуковник Зоран Насковић, представници Министарства одбране и Војске Србије.

Грађанима, окупљеним на новосадском Кеју жртва рације, на платоу испред споменика „Породица“, обратио се градоначелник Новог Сада Милош Вучевић.

Читаве генерације невиних грађана нестале су у леденим водама Дунава. Овај споменик је опомена за будућност и подсећање да се фашистичко зло више никада и ни у једном облику не понови. С тога борба против фашизма никада не сме да замре - поручио је Вучевић и додао да достојанствено сећање није и никада неће признати освету и нетрпељивост према другачијем, али да никада нећемо престати да се сећамо.

Уз саслужење новосадских свештеника и ђакон Српске православне цркве, помен жртвама рације служио је епископ бачки Иринеј, док је комеморативни обред Јеврејске заједнице, помен и беседу одржао врховни рабин Србије Исак Асиел.

Током комеморације, заменица председника Скупштине Града Новог Сада Бранка Бежанов, заменик градоначелника Новог Сада Срђан Кружевић и представници Ромске и Јеврејске заједнице Милош Николић и Мина Момчиловић, са палубе помоћног речног брода „Шабац“ Речне флотиле, уз звуке бродских сирена, спустили су венац у воду Дунава.

У програму обележавања 77. годишњице новосадске рације учествовали су хорови Саборне цркве „Свети Георгије“ и Јеврејске општине „Хашира

Б. Попадић

Дружење ветерана 975. Ваздухопловно-наставног центра Сомбор

СЕЋАЊА НЕ БЛЕДЕ

У том лепом Сомбору су се минулог 22. децембра окупили ветерани ВНЦ-а, са жељом да се поново присете лепих заједнички проведених дана. ВНЦ је основан 21. децембра 1953. године.

Партизански и пилоти Црвене армије помагали су копненим партизанским снагама у ослобађању земље од фашизма. Од 1948. до 1954. године на аеродрому је постојала и Ваздухопловна индустријска школа из које су изашли многи ваздухопловни стручњаци. Кроз ВНЦ су прошле многе генерације војника.

Данас овај центар више не постоји. Остале су успомене и сећања, да се не заборави колико је центар дао за ваздухопловство и колико су ветерани у све то уградили свој рад.

Због тога су се по четрнаести пут окупили како би евоцирали успомене на прошла добра времена. Присутни су били ветерани, негдашњи припадници центра, а дружење су увеличали чланови бившег колектива ВНЦ-а који и данас раде у новом центру за обуку.

На почетку дружења одата је почаст колегама којих више нема. Дружење је протекло у весељу и радости, са жељом да се поново виде 2019. године. Све их је мање, али је жеља све већа да се одржи сећање на рад у Ваздухопловно-наставном центру у Сомбору.

Б. Радојчић

Појединачно такмичење у шаху

ТИТУЛА НАЈУСПЕШНИЈЕГ ДУШАНУ МАЈСТОРОВИЋУ

Градска организација УВП Ниш са Шаховским савезом Нишавског округа за војне пензионере 22. децембра организовала је појединачно такмичење у шаху по швајцарском систему.

Такмичење су отворили Зоран Јашовић, потпредседник Гр. Орг. УВПС Ниш и Александар Златановић, председник Шаховског савеза Нишавског округа. Након тога главни судија и контролор Батањац Александар објаснили су како ће се спровести такмичење.

После „љутих“ окршаја прво место освојио је Душан Мајсторовић, друго место припало је Ранку Ђурићу, треће – Зорану Миленковићу, четврто – Светиславу Стошићу.

Најбоље пласиранима припале су дипломе и медаље.

Потпредседник Гр. орг. УВПС Ниш Зоран Јашовић уручио је захвалнице Александру Златановићу, председнику Шаховског савеза Нишавског округа, Александру Батањцу, потпредседнику Шаховског савеза Нишавског округа и Светиславу Петровићу, представнику Шаховског савеза Нишавског округа.

Учесници такмичења су се веома похвално изразили на организацији и професионализму такмичења.

Гр. Орг. УВПС Ниш има добру сарадњу са Шаховским савезом Нишавског округа и Шаховским савезом града Ниша. Договорено је да се даља сарадња конкретизује, односно да заједнички донесу план такмичења за 2019. годину.

З. Ј.

Свечаност у Градској управи Крушевца

НОВОГОДИШЊИ ПРИЈЕМ

У холу Градске управе, градоначелник Крушевца Јасмина Палуровић, 28. децембра 2018. године, приредила је традиционалан Новогодишњи пријем.

Сумирајући годину за нама, захвалила је свима који су својим радом и залагањем допринели да Крушевац пословну 2018. годину заврши веома успешно и са резултатима на које можемо бити поносни.

Пријему су присуствовали бивши градоначелник и садашњи директор БИА Братислав Гашић, бројни представници из света привреде, народни посланици, одборници, већници, директори јавних предузећа и установа, представници војске, полиције и цркве, донатори, директори школа, удружења грађана, невладине организације и други.

Делегацију Удружења Војних пензионера Крушевац представљали су председник Надзорног одбоја Ђурђе Радмановац, секретар ГрОд Горан Мишковић и члан Главног одбора УВПС Александар Симоновски.

У уметничком програму учествовали су хор музичке школе „Стеван Христић“ и оркестар хармоника под управом Горана Арсића.

А. С.

Бањски туризам као врхунски бизнис

БИТИ МЛАД И ЗДРАВ

Једна од најпрофитабилнијих грана, отпорна на економске потресе и геополитичке кризе, бележи вртоглав раст јер су рекреација и физичка активност постали императив живота модерног доба

Бање су данас праве оазе за одмор и побољшање здравственог стања

У многим бањама организоване су рекреативне активности

Како се све променило. Није било тако давно када је сама реч „бања“ изазивала асоцијацију не само на болест и изнемоглост, већ и на досаду, монотонију. Такве су биле представе млађих генерација везане за бањски живот и дешавања. Па су они хрилили на море, док су бање биле резервисане за старије.

Ништа више није исто. Бање су постале стетишта свих генерација, луксузна одређишта, и стиче се утисак да ће данас свако ко иоле држи до себе, свог здравља, имиџа, пре да се определи за та некада досадна места, него за морски жал. У идеалној комбинацији, додуше, то двоје може и да се споји, ако говоримо о егзотичним локацијама на Балију, Тајланду, пацифичким острвима, где бањски комплекс буквално улази у тиркизну воду, али оно што је опште препознатљиво, тврде познаваоци трендова, јесте давање предности бањском третману над класичним одмором на мору.

Овде свакако треба напоменути да се термин „бања“ (енгл. спа) најчешће кори-

сти у ширем значењу, односно као део свеобухватнијег појма „велнес“, енглеске речи коју Светска здравствена организација дефинише као стање комплетног физичког, менталног и социјалног здравља и добробити.

Велнес је, дакле, тај појам који оличава императив модерног доба - бити посвећен одржавању и унапређењу здравља, упражњавати активности које спречавају болести, стално побољшавати квалитет живота и довести себе на оптимални ниво здравља, среће и успеха.

Када су стремљења тако висока и широка, онда не изненађује непрегледна листа третмана, програма, терапија, под заједничком велнес одредницом: фитнес, јога, тај чи, детоксикација, мршављење, емоционално исцељење, ослобађање од стреса, све врсте масажа, органска храна, физикалне вежбе... Списак није коначан, нити може да буде, јер су иновације константне а, сходно захтевима корисника, понуда се непрекидно обогаћује.

Са становишта бизниса и профита ва-

жан елемент успеха лежи у чињеници да се у бању не иде једанпут, већ треба да се одлази редовно, да то буде рутина, јер „брига за своје тело данас, успориће часовник старења сутра“.

Ово је крилатица припадника беби-бум генерације којима се приписује заслуга за лансирање велнес културе и планетарни пробој бањског и здравственог туризма. Рођени између 1946. и 1964, називани поколењем које одбија да одрасте, а камоли остари, беби-бумери, почевши да доспевају у године за пензију, одбацивали су идеју о пензионерском животу.

Опседнути младошћу, здравим животом, активизмом, физичком спремношћу, амбицијом да виде и доживе што више, отворили су нови простор поимања здравља, одмора, рекреације, путовања, а он-

ПАЦИЈЕНТИ СА ПАСОШЕМ

Туристички се данас путује више него икад, али не крећу сви на пут само ради уживања. Великом броју путника циљ су локалне клинике и лекарске ординације где намеравају да се подвргну интервенцијама које су им код куће или прескупе или недоступне због дуге листе чекања. Сви, уосталом, познајемо бивше суграђане, исељене у иностранство, који за озбиљније лекарске захвате, поготово стоматолошке протетичарске радове, обавезно долазе овамо. Целим породицама се исплати да плате авионске карте и потом овде услугу и опет ће им изаћи вишеструко јевтиније него у новој домовини.

Тако и Американци путују у Тихуану и друге пограничне градове у Мексику ради естетских или зубарских операција. У Индији и на Тајланду пацијенти из САД за одређене захвате уштеде чак 80 одсто онога што би платили код куће. Канађани, пак, долазе у амерички комшилук, где неће уштедети новац, али хоће време јер се код њих на посету лекару чека месецима.

да су се одређене делатности и услуге стварале и развијале пратећи њихове потребе.

Према извештају Глобалног велнес института, интернационалне кишобран организације, потражња је све већа, путници захтевају од туристичких агенција да у понуде укључе рекреационе програме, док се путничке компаније специјализују за проналажење најпогоднијих велнес кука за изабрљиве клијенте.

Велнес индустрија показује се отпорном на економске поремећаје и геополитичке кризне догађаје. То је бизнис чија кривуља иде нагоре независно од других околности. Од 2013. до 2015. раст је износио 10,6 одсто. У исто време глобална економија отишла је низбрдо за 3,6 процената.

Од 553 милијарде долара обрта, забележеног 2015, очекивања иду до 808 милијарди 2020. године, док се укупна глобална вредност индустрије мери на 3.400 милијарди долара.

Д. Драгић

Извор: Глас осигураника

Сећање на братство по оружју два народа - Руса и Срба

РАМЕ УЗ РАМЕ У ВЕЛИКОМ РАТУ

Данас је готово заборављена пресудна помоћ руског народа и цара од почетка рата до 1917. године, без које би нападнута Србија тешко опстала. Кад кажемо народа и цара, пре свега мислимо на онтолошку вертикалу Русије, мање на политичаре: помоћ је била искрена и братска, сажета у једној јединој реченици Николаја Другог: „Све, све ћу учинити за српски народ.“ Та изјава је требало да стоји на царевом споменику у Београду

Пише:
Божидар Зечевић

На питање Кад нам је то Русија помогла? одговара дугометражни документарни филм Раме уз раме у про-изводњи „Фикс фокуса“ и „Застава филма“, а који језиком покретних слика обнавља сећање на братство по оружју два народа, и требало би да буде завршен у овој години. Питање је важно јер се не тиче само хорског русофобног наратива већ и тужне чињенице да је данас готово заборављена пресудна помоћ руског народа и цара од почетка рата до 1917. године, без које би нападнута Србија тешко опстала. Кад кажемо народа и цара, пре свега мислимо на онтолошку вертикалу Русије, мање на политичаре: помоћ је била искрена и братска, сажета у једној јединој реченици Николаја Другог: „Све, све ћу учинити за српски народ.“ Та изјава је требало да стоји на царевом споменику у Београду, јер ово је био једнодушни став целе Русије у тренутку у коме су почињала непријатељства, без обзира на општу свест о томе да Русија није била сасвим спремна за рат. Никада не смео заборавити узроке и поводе овог рата, а посебно држање велике православне државе у тренуцима дотад највеће кризе у историји света. Да тада није било Русије, не би било ни нас

Цела Русија уз Србе

Била је недеља, 20. јул по старом или 3. август 1914. по новом календару, дан света и ведар. У ваздуху се осећало нешто свечано и велико. Породица императора и његова свита а пристигле су из Царског села још рано тог јутра, а велика маса света сливала се на трг пред Зимским дворцем у Петрограду. Сто хиљада људи тражило је од цара да Русија одлучно одговори на напад Немачке и Аустроугарске.

Демонстрације поводом аустројског бомбардовања незаштитених житеља Београда почеле су још раније широм Русије. Масае су од цара тражиле јасан одговор и нису сумњале да ће до њега ускоро доћи. Руски министар иностраних послова Сергеј Сазонов, чије име данас носи једна београдска улица, рекао је тада немачком посланику: „Ако бисмо ми дозволили да Србија буде жртвована, читава Русија ди-гла би се против нас.“

ПОМОЋ У МИЛИОНИМА ТОНА!

ПРЕМА ПОДАЦИМА КОЈЕ ЈЕ
САКУПИО И ОБЈАВИО
С. ТЈУРИКОВ ИЗМЕЂУ 1914.
И 1915. ГОДИНЕ УПУЋЕНО ЈЕ
У СРБИЈУ ДУНАВОМ:

- 45 РЕЧНИХ КОНВОЈА БРОДОВА И ШЛЕПОВА СА
- 120.000 ПУШАКА
- 93.000.000 КОМАДА ПУШЧАНЕ МУНИЦИЈЕ .
- 15.470 ВАГОНА ЖИТАРИЦА
- 5.000 КОЊА, АРТИЉЕРИЈСКИХ ГРАНАТА. КОМПЛЕТА ЛЕТЊИХ И ЗИМСКИХ ОДЕЛА, ЧИЗАМА. ПОНТОНСКИХ МОСТОВА. УГЉА, БЕНЗИНА И ДРУГОГ МАТЕРИЈАЛА -
- УКУПНО 8.649.490 ТОНА .
- И 8 КОМПЛЕТНИХ ВОЈНИХ БОЛНИЦА С ОПРЕМОМ, МЕДИЦИНСКИМ МАТЕРИЈАЛОМ, ЛЕКАРИМА И БОЛНИЧКИМ ОСОБЉЕМ

Призори тешко рањеног Београда револтирали су масу петроградских радника, која се само неколико дана раније, на истом овом тргу, сукобљавала с полицијом. Али кад је објављен рат Србији, све се одједном преокренуло. Петроградски радници високо су подигли заставу Русије. Нашавши се међу њима, секретар српског посланства у Петрограду Михаило Вукићевић упитао је једног од најгласнијих — како је био могућ овакав преокрет? Уследио је одговор: „Ви, господине, сигурно нисте Рус?“

„Па и нисам... Србин сам. Али какве везе то има с мојим питањем?“

„Како да нема везе. Ономад, кад смо се тукли с полицијом, била је то домаћа, унутрашња ствар. Али сада је у питању наша отаџбина, а то је цела Русија. Сада је цела Русија уз вас, Србе!“

Напред је ношена слика цара Николаја, за њом велика руска застава, у рукама једног Србина, студента, члана „Сокола“. Пред Зимским дворцем окупиле су се непрегледне масе света и још су придолазиле нове. Певане су патриотске песме и

клицало се „Доле Немачка“, „Живела Русија“, „Живео цар“. Неко је на једном транспаренту погрешно, али од срца написао „Живео Сербил!“. Овај српско-руски израз спонтано се уклопио у масу и у тренуцима одушевљења грешку нико није ни приметио.

Владимир Родзјанко, унук последњег председника руске Думе (Михаила, који је умро и сахрањен у Београду), преноси нам сећања свога деде: „Најпосле дошао је и тај тренутак. Цар се појави на балкону Дворца. Сва она непрегледна маса као на какав знак скиде капе и заори се химна „Боже царја храни“. Када одјекну химна, тако одједном она непрегледна маса паде на колена. Химна је певана, народ је клечао, а онај анђео са онога високог каменог стуба као да је благосиљао. Тада су се оне хиљаде Руса осећале као једно. И може се слободно рећи да је једним дахом дигла цела Русија... Господар, изашавши пред народ, рекао је: „Заштитимо Србију!“ Људи су клекли на колена. Био је то Сабор самосвести свих Руса.“

Русија спасава Запад

Можда једини није клекао филмски сниматељ који је снимао овај величанствени приказ. Ипак, видимо на приложеној фотографији да се и он некако погнуо у тренутку у коме је неко повикао: „Тишина! Говори цар!“

„Са пуним једнодушјем и посебном снагом пробудила су се братска осећања када је Аустроугарска објавила Србији очигледно неприхватљиве захтеве“, рекао је тада цар Николај Други. „Презревши мирољубиви одговор српске владе и одбацивши добронамерно посредовање Русије, Аустроугарска је журно кренула у оружани напад, бомбардујући незаштитени Београд. Немачка је изненадно објавила Русији рат. Сада је наша дужност да одбранимо част, достојанство и целовитост Русије и њен положај међу великим државама. С нама је Бог!“

„Када је цар завршио свој говор, настало је опет клицање, опет руска химна. Сунце је сијало, ваздух је пред нама треперио, небо је било плавичасто бело, пуно сјаја и свстлости“, сећа се Михаило Вукићевић. „Русија је тада пред мојим очима изгледала као несавладиви, циновски колос.“

Колос се покренуо и више се није могао зауставити. Сlike козачке коњице, која као лавина креће у јуриш, испуниле су тадашњу Европу осећањем страхопоштовања. Само неколико дана после објаве рата заузет је град Гумбинен у Источној Пруској. У првом таласу руског јуриша преда-ла се аустроугарска Галиција, а њен глав-

ни град Лавов пао је под тим налетом. Муњевите руске победе, страшни губици и огроман број заробљеника престравили су аустроугарски блок. Да би се некако зауставио руски ваљак, обустављена је офанзива на Париз и немачке трупе усиљеним маршем послате натраг, на Исток.

Француска влада спрема се већ да бежи у Бордо, каже Винстон Черчил и описује како је немачки генерал Фон Клок својим двогледом већ гледао Ајфелову кулу. Пише даље Черчил: „У овом претешком тренутку почео је да се стварно осећа руски притисак. Мора се одати вечно признање руском цару и народу за племенити занос и верност са којима су се бацили у рат.

Маршал Француске Фердинанд Фош био је још одређенији: „То што Француска тада није била избрисана са карте Европе имамо да захвалимо пре свега Русији.“ И Французи и Енглези брзо су заборавили ко их је избавио беде у августу 1914. Две године касније учинили су све да Николаја свргну с власти, а руски народ гурну у крвави грађански рат, коме су и припомогли.

У августу 1914. генерал Степа до ногу је потукао аустроугарску војску и бацио је у реку Саву, одакле се спасава бекством на Запад. Готово истога дана када је на Западу пао Лавов, српска војска ушла је у погранични аустријски град Земун, одакле је Београд онако крвнички бомбардован прве ноћи рата. Причају да су Срби у Земуну са уживањем испили сав

шампањац, који је генерал са славним презименом Фон Гоља спремио за прославу заузећа Београда (сањао је, наиме, да српску престоницу поклони своме цару за рођендан, 18. августа!).

Подвиг адмирала Весјолкина

Фотографије уласка Срба у први аустријски град у Великом рату које је у свет послао руски сниматељ Самсон Чернов одушевеле су Петроград. Мали српски брат показао се више него достојан савезник, који је на почетку рата везао за себе шест непријатељских корпуса. Не само што је на делу побио све процене о слабости да се сам брани него је далеко надмоћнијем непријатељу нанео одлучан војнички пораз, од кога се Беч опорављао више од годину дана. Више никада, међутим, Аустроугарска није могла да игра улогу коју је себи наменила на Балкану.

Чернов, дописник париског листа „L'Illustration“, петроградских новина „Новое Време“ и многих других магазина, дошао је у Србију из Париза још за време Другог балканског рата, 1913, а напустио је тек 1915. са српском војском, с којом је прешао Албанију и оставио стотине аутентичних визуелних докумената о српској епопеји у балканским ратовима и Великом рату. Његовим драгоценим пропагандним

доприносом одбрани Србије и живописном личном судбином посебно ћемо се бавити на овим странама, али је сада потребно истаћи да су Черновљеви снимци ратних злочина аустроугарске војске у Шапцу и Мачви згрозили светско јавно мњење, а широм Русије оставили болан утисак. Опет је из душе руског народа потекао спонтани покрет за помоћ Србима који је на сваки начин помагао царски двор у Петрограду. Са Волге, са свих руских река и равница слила се низ Дунав река помоћи. Руско жито, одело и оружје, војни материјал, храна и муниција, бензин и угаљ кренули су за Србију организованим речним конвојима.

Руска помоћ договорана је на дневној вези са српском владом и врховном командом, преко српске мисије у Петрограду, посланика Спалајковића и војног аташеа, пуковника Лонткевића. За само годину дана, од 1. октобра 1914. до 18. септембра 1915. године, експедиција специјалне намене капетана бојног брода, доцније вицеадмирала Михаила Михайловича Весјолкина, успела је да од руске базе Рени на ушћу Дунава до српског пристаништа Прахова пребаци обимну војну и хуманитарну помоћ, углавном донирану из личне касе цара Николаја, чије износе објављује први пут у нас на овом месту. Руски војни историчар С. В. Тјуриков сакупио је драгоцену грађу о овом подухвату и објавио је сасвим недавно (2015), па смо тек у том светлу могли да сагледамо значај руске војне помоћи у првој години рата.

Зашто је било тако? Мора се рећи да је и у СССР Велики рат дуго сматран „империјалистичким“ и изучаван углавном у уским научним круговима, далеко од очију јавности, те је, временом, падао у заборав. Тек однедавно у руским и српским научним круговима. (нарочито српског историчара руског порекла Алексеја Тимофејева, коаутора књиге *Руска војна помоћ Србији за време Првог светског рата*) добија нови замах изучавање руско-српских ратних веза, све до Фебруарске револуције и трагичног повлачења Русије из Великог рата. И у нас је ова сарадња била потиснута у други план, прво од стране брозовске номенклатуре, а затим са свих могућих „евро-атлантских фактора“ како се еуфемистички назива домаћа пета колоне у садашњем хибридном рату против Србије и Русије.

Извор: Печат

Дефиле руске војске у Солуну 1916. године

ПИШЕ: мр сц.
др Часлав
Антић

Акутно тровање алкохолом

ОД НЕЛАГОДЕ ДО КОМЕ

Тешко пијанство подразумева 2,5-3,5 промила – потпуно одсуство објективне процене ситуације, запажања су јако површна и скоро се редовно виде дупле слике, чулна запажања су често погрешна у смислу стварања илузија нарочито ноћу, што често доводи до опасности у саобраћају

Алкохол се лако меша са водом у свим сразмерама, а како су мембране ћелија људског ткива лако пропустиливе за ту материју, ресорпција по принципу дифузије брзо се одиграва у дигестивном тракту. Ресорпција у малим количинама почиње у слузокожи уста, а доминатно се обавља у танком цреву и нешто мање у желуцу. Тако алкохол из дигестивног тракта продире прво у венску, па артеријску крв, а затим и у сва ткива организма. Концентрација алкохола у самим ткивима није једнака, већ је већа тамо где васкуларизација (прокрвљеност) већа и где је присуство течности обимније (тестиси, бубрези, мишићи, слезина, срце, мозак, јетра), за разлику од костију масног и везивног ткива, где је концентрација много мања.

Ресорпција (продирање алкохола у крв) зависи од више услова: здравственог стања, присуства или одсуства хране у желуцу и цревима и начина конзумирања алкохола, јачине и количине конзумираног алкохолног пића, брзине конзумирања пића, температуре употребљеног алкохолног пића, привикнутости или непривикнутости на алкохолно пиће, итд.

При конзумирању алкохолног пића на празан желудац ресорпција се одиграва брзо и може бити завршена за 30 - 60 минута. Због брзог доспевања конзумираног жестоког пића на празан желудац у крв, па у мождано ткиво може доћи до изненадног јаког надражаја на мождане ћелије и различитог реаговања алкохолисаних особа. Тај први надражај можданих ћелија следственим интензивним реаговањима се смањује са даљим продором у крв и мождано ткиво са даљим наставком ресорпције због „привикавања“ можданих ћелија на алкохол, па самим тим и до смиревања и умеренијег реаговања организма.

Конзумирањем алкохола са храном или непосредно после њеног уношења, ресорпција се успорава или продужава и дуже од два сата, па је тиме и надражај на мождане ћелије у почетној фази ресорпције постепен. Обилна количина калоричне хране, нарочито сирева, ровитих јаја, сардина у уљу и др. представља неку врсту препреке ресорпцији алкохола из дигестивног тракта. Топла пића се брже ресорбују од хладних.

Елиминација алкохола наступа након максималне ресорпције и подразумева његову оксидацију, већим делом у јетри (85-90%) помоћу алкохол дехидрогеназе, а мањим делом у другим ткивима помоћу каталазе (ензими који разграђују алкохол). Око 10-15% непромењеног алкохола елиминише се издахнутим ваздухом, ури-

Пијанство обично носи тешке последице

ном и знојењем. Концентрација алкохола у крви се смањује просечно 0,15 промила за један сат.

Најтеже и најопаснија компликација која може да се појави код хроничних алкохоличара је је delirijum tremens. То је акутни и органски психосиндром алкохоличара.

Провокативни фактори tremensa су: физичка траума, инфективна болест, стресна ситуација, нагла апстиненција без одговарајућег лечења, након прекомерног конзумирања алкохола, итд.

Пределиратни симптоми су несаница, ноћни страх, осећај жеђи, груб тремор (подрхтавање) екстремитета, врло живе илузије привиђање змија, гуштера, пацова и сличних гмизаваца.

Прва помоћ се указује тако што најхитније болесника треба смирити и спречити

компликације од срца и плућа, сместити га у кревет и имобилисати га. Од лекова су препоручљиви антиделирици, психоседативи (мепробамат), веће количине течности интравенска инфузија физиолошким раствором или петопроцентном гликозом), уз додатак витамина Б1, Б6 и Б12. Делирантно стање, уз одговарајућу терапију, обично траје 2-5 дана. Завршава се уз дуги дубоки сан из којег се човек буди бистар са амнезијом за све или део онога шта се догодило у делиријуму. Касније следи психотерапија, социотерапија и укључење болесника у интезивно лечење од алкохолне зависности и компликација.

Клинички симптоми у појединим фазама алкохолисаности су:

-почетна припитост до 0,5 промила – у крви може се запазити почетак промена у структури личности и опадање пажње;

-припитост 0,5-1,5 промила – у крви се јавља емоционална лабилност, промене говора, поремећај хода, прецењивање властите способности...

-пијанство 1,5-2,5 промила – интелектуалне функције знатно су нарушене, нестаје самокритичност, честа је вртоглавица, а и повраћање, при ходу се јављају нестабилност и тетурање, замагљеност вида, а могућ је и губитак свести;

-тешко пијанство 2,5-3,5 промила – потпуно одсуство објективне процене ситуације, запажања су јако површна и скоро се редовно виде дупле

- слике, чулна запажања су често погрешна у смислу стварања илузија нарочито ноћу, што често доводи до опасности у саобраћају. Тако се од разних безопасних предмета, мањих животиња, сенки и слично може створити илузија да се ради о непрестивој препреци на путу, због чега долази до наглог и непотребног кочења или заобилажења, што (нарочито при брзој вожњи) представља велики ризик;

- ПРИ тешком тровању од 5,5 до 4 промила настаје психомоторна одузетост, чешићи је губитак свести, а некада долази до коме. Концентрација изнад 4 одсто алкохола у крви се сматра смртним тровањем, због парализе дисајног и кардиоваскуларног центра у мозгу.

SLUŠNI APARATI NA LEKARSKI RECEPT

POSEBNE POGODNOSTI ZA
VOJNE PENZIONERE !

- VRHUNSKA AMERIČKA TEHNOLOGIJA
- NEVIDLJIVI SLUŠNI APARATI
- PRODAJA NA RATE

BEOGRAD, Sazonova 18a
011/2435-924

NOVI SAD, Vase Pelagića 4
021/425-370

WWW.SLUSNIAPARATIZONEX.RS

Кинеска народна медицина

ПОДМЛАЂИВАЊЕ
НА ОРИГИНАЛАН НАЧИН

Ако редовно стављате коцку леда на ово место, Кинези кажу да се организам подмлађује, многе болести нестају, а ви сте здрави, расположени и пуни енергије.

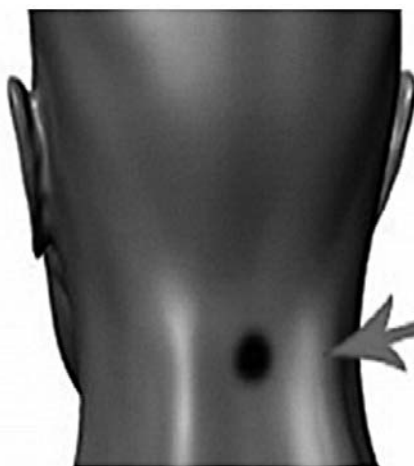
То место се налази између тетива у пределу врата, конкретно на потиљку где је рупица у којој се сједињују глава и врат. Овде се налази тачка, која се у кинеској акупунктури зове Фенг Фу или уточисте ветра.

Метода се састоји у следећем: лезите на трбух (или седите) и ставите 1 коцку леда (отприлике 2x2 цм) на тачку Фенг Фу (у рупицу на потиљку) и држите је тако 20-ак минута. Коцка леда се може фиксирати завојем, марамом, итд.

Радити то редовно, са паузама од 2-3 дана, ујутро на таште и увече, пред спавање. Прехлада код ове процедуре није могућа.

У почетку може бити присутан осећај хладноће, али за 30-40 секунди осећа се прилив топлине на тачку деловања.

Првих неколико дана ћете имати осећај еуфорије због ослобађања ендорфина у крвоток.

Што постижемо код редовног стављања коцке леда на потиљак, тачку Фенг Фу?

- побољшава се сан;
- производи се одлично расположење и општа виталност;
- подстиче се

одличан рад пробавног тракта;

- збогом прехладама (лед можете користити и код повишене температуре);

- уклања главобољу, зубобољу, болове у зглобовима

Посебно, деловање коцке леда на тачку Фенг Фу помаже код следећих обољења:

- респираторних болести;
- болести кардиоваскуларног система;
- неуролошких обољења са дегенеративним променама на кичми;
- акутних, гастроинтестиналних и полно преносивих инфекција;
- поремећаја рада штитне жлезде;
- артритиса, хипертензије и хипотензије
- бронхијалне астме;
- поремећаја у раду гастроинтестиналног тракта, претилости и неухрањености;
- целулитиса (посебно у превенцији и раној фази);
- поремећаја менструалног циклуса и ендокрине неплодности;
- психо-емоционалних поремећаја, стреса, хроничног умора, депресије, несанице;
- Строго говорећи, деловање на тачку Фенг Фу не лечи, већ враћа човека у физиолошки баланс, подмлађује тело и - организму даје снажан животни импулс.
- Избежавати методу ако сте трудни, имате пејсмејкер, епилепсију и шизофренију.

- У кинеској медицини тело се посматра као енергетски систем, тако да се кроз акупунктуру и масажу може утицати на ток енергије и функционалну активност органа.

Ако се помешају
млеко и жалфија

МОЋАН ЛЕК

Висока ефикасност жалфије објашњава се садржајем вредних етеричних уља у њеним листовима, која поседују антибактеријско и антифламаторно дејство. Такође, у њиховом саставу је много фосфорне киселине, витамина Ц, Б1, П, танина.

Народна медицина препоручује да се код сувог кашља узима одвар жалфије у млеку.

Сматра се да такав напитак омекшава сув, напоран кашаљ, раствара слуз, стимулишући избацавање слузи и олакшава искашљавање. Поседује антисептичко антифламаторно дејство, доприноси бржем опоравку.

Неопходно је у шерпицу на-

сути 250 мл млека, додати једну супену кашику жалфије, након чега, на тихој ватри, довести до кључања.

Чим млеко прокључа, одмах га склоните са шпорета. У овај одвар додајемо једну кафену кашичицу маслаца, поклапамо и остављамо да одстоји петнаестак минута.

Након тога, одвар треба процедити и додати у њега једну кафену кашичицу меда и једну кафену кашичицу куркуме (за децу – пола кашичи-

це), и промешати.

Одвар треба попити пола сата пре спавања. Мирна ноћ без напорног кашља је загарантована.

Извор: zdravlje iz prirode.com

Знате ли шта се
деси када једете
бели лук на празан
желудац?ПРИРОДНИ
АНТИБИОТИК

Бели лук је увек користан и често га препоручују стручњаци за дизање имунитета и због бројних других здравствених погодности.

Међутим, шта се деси када једете бели лук на празан желудац?

Научници су открили да једење белог лука на празан стомак повећава његову ефикасност као природног антибиотика. То се дешава зато што су бактерије откривене и не могу се одбранити од „страшног белог лука“.

Бели лук садржи око 400 активних материја, богат је витаминима и минералима: адеозин, алицин, аминокиселине, биљна влакна, биљне ма-

сти, витамин А, витамин Б1 и Б2, витамин Ц, гвожђе, ензими, етерична уља, јод, калиј, калцијум, селен, сумпор и фосфор.

Бели лук има дезинфекционо, антибактеријско и фунгицидно деловање, упоредиво са најбољим антибиотикима. Најважнији састојак белог лука је ахоин чији ефект је бољи од деловања аспирина.

Редовном применом подстиче прокрвљеност и олакшава проток крви, снижава повишени крвни притисак и масноће у крви, болести срца.

Одличан је антиоксидант, па штити организам од деловања слободних радикала.
(skandalozno.rs, radiosarajevo)

Интерно гласило
војних ветерана

ИЗДАВАЧ

Удружење војних пензионера Србије Београд,
Браће Југовића 19

ЗА ИЗДАВАЧА
Љубомир Драгањац

НАСЛОВНА
СТРАНА:

Година XVII. Број 180. ЈАНУАР, 2019.

ГЛАВНИ И ОДГОВОРНИ УРЕДНИК
Звонимир Пешић

ЛИКОВНО-ГРАФИЧКИ УРЕДНИК
Милен Чуљић

СТАЛНИ САРАДНИЦИ
Др Часлав Антић мр Александар
Симоновски, мр Милан Шумоња,
Будимир М. Попадић, Душан Старчевић,
Влада Ристић

ДОПИСНИЦИ
Добросав Алексић (Алексинац),
Предраг Добић (Сремска Митровица),
Радивоје Здравковић, (Подгорица),
Будимир М. Попадић (Нови Сад),
мр Александар Симоновски (Крушевац),
Стеван Стојановић (Шабач),
Драгослав Ђорђевић (Крагујевац),
Драган Дабетић (Зајечар)

ФОТОГРАФИЈЕ У БРОЈУ
Будимир М. Попадић М. Чуљић, дописници
и сарадници

УНОС ТЕКСТОВА
Редакција

Лист излази месечно.
Телефон-факс: 011/322-8076

ШТАМПА
Пан-пласт, Београд

Адреса, Београд, Браће Југовића 19

Ел. пошта: uvps.veteran@gmail.com
Сајт Удружења <http://www.uvps.rs/>

ISSN 1452-3809

ЦИП –
Каталогизација у
публикацији
Народна
библиотека
Србије Војни
ветеран ИССН
1452-3809

Адвокатске услуге за КВП

БЕСПЛАТНИ САВЕТИ И ПОВОЉНИЈЕ ОСТАЛЕ УСЛУГЕ

На основу уговора о пословној сарадњи
закљученог са УВПС, адвокати:

***Ивана Ц. ЈОВАНОВИЋ**, из Београда, ул.
Балканска бр. 18, локал 93 (ТЦ „Ивани-
јум“), тел. 011/2644384 и 064/1735395; Кли-
јенте прима: уторком: од 17.00-19.00 часо-
ва;

***Славица Јањић и Љиљана ЈАКОВЉЕ-
ВИЋ**, из Београда, Хајдук Вељко венац 4-
6, тел. 011/415-3467, 064/8586510 и
069/162-3244; Клијенте примају понедељ-
ком, средом и четвртком: зими од 17.00 -
19.00 а лети од 18.00 - 19.30;

***Гордана БУЧЕВАЦ СТЕФАНОВИЋ**, из
Шапца, ул. Патријарха Павла бр. 10, тел.
015/314307 и 064/2328165; Клијенте при-
ма: четвртком од 18.00 - 19.00 часова;

***ВЕСОВИЋ Н. МИРЈАНА** у Београду,
Ул.Шуматовачка бр. 149, суботом од 11-
15 часова и у Крагујевцу – Ул.Светозара
Марковића бр. 19, средом од 15-18
часова.

За потребе војних пензионера ови адвока-
ти обављаће следеће правне послове: да-
ваће бесплатне правне савете и пружаће
све остале адвокатске услуге уз накнаду по
важећој адвокатској тарифи умањеној за 20
одсто (адвокати Љиљана Јаковљевић и
Гордана Бучевац Стефановић), односно 30
одсто (адвокат Ивана Јовановић). Редо-
след адвоката дат је по редоследу склапа-
ња уговора.

УСЛУГЕ ВЕЗАНЕ ЗА САХРАНУ ПРЕКО УДРУЖЕЊА

Уколико користите услуге у вези сахра-
не преко Удружења војних пензионера Ср-
бије требало би да знате да услуге могу ко-
ристити чланови УВПС, чланови њихових
породица, као и сви остали војни осигура-
ници.

Преко Удружења могу се добити комп-
летне услуге везане за сахрану:

- организација и заказивање термина
за сахрану или кремацију,
- упис у матичну књигу умрлих,
- спроводница за пренос покојника,
- штампање посмртних плаката,
- продаја погребне опреме,
- превоз покојника,
- организација војних почаста,
- помоћ око сређивања докумената
пре и после сахране ради регулисања
права чланова породице после смрти
војног осигураника,
- бесплатан долазак у стан породице
преминулог ради договора.

Све додатне информације могу се до-
бити у месним и општинским организаци-
јама УВПС, или директно на тел. 011/8333-
142 и 011/6161-769; 064/1660-423 и
011/3181-812.

ПЕНЗИОНЕРСКО ЋОШЕ

*Ако је „у име народа“
Овај народ је много кажњен.*

*Људи који имају добра леђа,
Најчешће немају кичму.*

*У недостатаку сведока
и докумената,
мораћемо се користити
истином.*

*Ойране руке остављају
чистије ошиске.*

*Боље је бићи луд нешто сасвим
ћелав.
Не види се на први поглед.*

*На правом смо курсу,
никако да га завршимо.*

*Реч „нема“ изазива највећи
број породичних проблема.*

Александар Јовановић

ВЕОМА ПОВОЉНЕ СТОМАТОЛОШКЕ УСЛУГЕ ЗА ВОЈНЕ ПЕНЗИОНЕРЕ

У склопу сарадње са УВПС, Стома-
толошка ординација „Президент М“,
Звездара, Михаила Булгакова (бивша
Душана Петровића Шанета) 46, са ти-
мом искусних стручњака, војним пен-
зионерима нуди бројне погодности:

Део услуга бесплатно – стоматоло-
шки преглед, консултација и стручно
мишљење,

Остале стоматолошке услуге (проте-
зе, пломбе, надogradње и друго), уз
значајне финансијске погодности –
плаћање на рате или са попустом, у за-
висности од врсте услуге.

Доказани тим стручњака нуди **све
стоматолошке услуге брзо, квали-
тетно и повољно.**

Телефони за контакт и информаци-
је: **011/342-7481, 063/214-800,
064/135-1487.**